

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

شماره چاپ ۱۰۶۵

شماره ثبت ۴۵۵

دوره دهم - سال سوم

تاریخ چاپ ۱۳۹۷/۶/۱۱

یک شوری

طرح سپرده ارزی در بانکهای عامل

کمیسیون‌های ارجاعی

اصلی: اقتصادی

فرعی: برنامه و بودجه و محاسبات - قضائی و حقوقی

معاونت قوانین

این طرح به کمیسیون‌های ارجاعی
مجلس شورای اسلامی
در خصوص
و (عضو) کمیسیون
معاونت قوانین
مجلس شورای اسلامی

باسمه تعالی

احتراماً طرح ذیل که به امضای 46 نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می شود.

مقدمه (دلایل توجیهی):

در شرایط اقتصادی که موجب کاهش ارزش پول ملی گردیده و میل افراد به سمت تبدیل دارایی و سپرده های ریالی خود به سپرده ارزی می باشند و با توجه به دستورالعمل های صادره و تجربه گذشته مبنی بر اینکه بانکها بعد از اخذ سپرده ارزی در هنگام بازپرداخت به سپرده گذار به شکل ریالی اقدام می گردید و این موجب عدم اعتماد عمومی به سامانه بانکی شده در قانون مذکور تکلیف بر این است که بانکها حتماً سپرده ارزی را با احتساب سود لازم در زمان درخواست مشتری سپرده ارزی به صورت ارز (اصل و سود) بازپرداخت شود و در این قانون الزامات مبنی بر رعایت موضوع گردیده و بازگشت اعتماد مردم به سامانه بانکی فراهم گردد. لذا طرح ذیل تقدیم مجلس شورای اسلامی می شود.

محمد حسینی - تاج گردون - حسینی شاهرودی - گلمرادی - سبحانی فر - احمدی لاشکی - مقصودی - فلاحتی - کولیوند - ملکشاهی راد - اسدی کرم - تربتی نژاد - باستانی - فرهنگی - لاهوتی - کریمی قدوسی - چنارانی - امیر حسنخانی - بیمقدار - سروش - یوسف نژاد - ابطحی - خضری - شیویاری - بابایی صالح - زرآبادی - بدری - اصغر سلیمی - فیضی زنگیر - کرم پور حقیقی - محمودزاده - بختیار گلپایگانی - کاظم زاده - کیوری - میرزاده - سیدامیر حسین قاضی زاده هاشمی - موسوی لارگانی - امیر آبادی فراهانی - شریف پور - قاضی پور - جعفرزاده ایمن آبادی -

پورمختار - سیده فاطمه ذوالقدر - بیرانوندی - کمالی پور -

امیری خامکانی

عنوان طرح:

سپرده ارزی در بانکهای عامل

ماده واحده - بانکها مکلفند شرایط افتتاح سپرده ارزی را برای کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی با نرخ سود متعارف اعلامی از طرف بانک مرکزی در سراسر کشور فراهم نمایند.

نرخ سپرده‌های قانونی سپرده‌های ارزی صددرصد (100%) می‌باشد. بانک مرکزی موظف به تضمین بازپرداخت این سپرده‌ها به صورت ارزی است.

کلیه بانکهای دریافت کننده سپرده‌های فوق موظفند بازپرداخت اصل سپرده و سود آن را به صورت ارزی انجام دهند و عدم رعایت این حکم تصرف در وجوه و اموال عمومی محسوب می‌شود و مطابق قانون مجازات اسلامی با آن رفتار می‌گردد.

بانک مرکزی مکلف است گزارش این قانون را هر سه ماه یکبار تهیه و به کمیسیون‌های «اقتصادی» و «برنامه و بودجه و محاسبات» به مجلس شورای اسلامی ارسال نماید.

هیأت‌رئسه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (4)

قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب 1389/3/25 نظر

معاونت قوانین در مورد طرح سپرده ارزی در بانکهای عامل تقدیم می‌شود.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (2) و (4) ماده (4) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب 1389/3/25 نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌شود:

۱- سابقه تقدیم:

ماده 134- C قبلاً تقدیم نشده است.

- E قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ در E مجلس / E کمیسیون (موضوع اصل 85 قانون اساسی) رد شده و اینک:

E با تغییر اساسی E با تقاضای کتبی 50 نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)

E پیش از انقضاء شش ماه E بدون تغییر اساسی

E با انقضاء شش ماه E با تقاضای کتبی کمتر از 50 نفر از نمایندگان

مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس E می‌باشد.

E نمی‌باشد.

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

E رعایت شده است.

در طرح تقدیمی آیین نگارش قانونی و ویرایش ادبی E رعایت شده است. (با اعمال نظر کارشناسی)

C رعایت نشده است، دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود

۳- از نظر آیین نامه داخلی مجلس (شکلی):

الف- ماده 131-

اول- حداقل امضاء لازم (15 نفر) C دارد.
E ندارد.

دوم- موضوع و عنوان مشخص C دارد.
E ندارد.

سوم- دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه C دارد.
E ندارد.

چهارم- موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان C دارد.
E ندارد.

ب- ماده 142- طرح تقدیمی دارای C یک موضوع است و پیشنهاد آن به عنوان C ماده واحده مواجه با ایراد C نمی‌باشد.
E بیش از یک موضوع E مواد متعدد E می‌باشد.

۴- در اجرای بند(۴) ماده(۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور
مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

اول: از نظر قانون اساسی؛

طرح تقدیمی با قانون اساسی بطور کلی مغایرت ندارد.

خ دارد، اصل/ اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

دوم: از نظر سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز؛

طرح تقدیمی با سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز مغایرت ندارد.

خ دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

طرح تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.

خ دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

چهارم: از نظر آیین‌نامه داخلی مجلس (ماهوی)؛

الف- طرح تقدیمی با قانون آیین‌نامه داخلی مجلس مغایرت ندارد.

خ دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

ب- ماده 144- رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شده است.

خ نشده است، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

ج- ماده 185- موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی‌شود و نیاز به ۲ رأی نمایندگان ندارد.
خ می‌شود ۳ خ دارد.

تعداد یک برگ اظهارنظر به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل تدوین قوانین

۵- طرح تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند(۵) اصل(۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.
خ دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

ضمیمه نظر اداره کل تدوین قوانین

بیان مستندات و دلایل مغایرت:

1- باتوجه به سیاست‌های تنقیحی مجلس شورای اسلامی مبنی بر جلوگیری از تورم قوانین، لازم است مفاد ماده‌واحد در قالب الحاق یک ماده به قانون پولی و بانکی کشور مصوب 1351/4/18 تنظیم و ارائه شود.

2- قید «عامل» در عنوان طرح زائد است و با اطلاق ماده‌واحد که درصدد ایجاد تکلیف برای کلیه بانکها است همخوانی ندارد زیرا منظور از «بانک عامل»، بانک دولتی یا غیردولتی است که از سوی وزارت امور اقتصادی و دارایی و یا دیگر دستگاههای اجرائی دعوت می‌شود تا خدمات مربوط به پرداخت وجوه طرحها و پروژهها را بر اساس مقررات مربوط انجام دهد.

همچنین پیشنهاد می‌شود کلمه «سپرده» در عنوان به «سپرده‌گذاری» اصلاح گردد.

3- اصول نگارش متون قانونی و ادبیات تقنینی در طرح حاضر رعایت نشده است، به طور مثال کلمه «متعارف» و عبارت «نرخ سپرده‌های قانونی سپرده‌های ارزی صددرصد می‌باشد» مبهم نوشته شده‌اند. همچنین حکم به بازپرداخت سپرده‌ها به صورت ارزی دوبار در ماده‌واحد تکرار شده که از این جهت زائد است. به‌طورکل طرح نیاز به بازنویسی و پیریزی مجدد دارد.

4- ضمانت اجرائی تعیین شده در این طرح مبهم است. جهت رعایت سیاست‌های تنقیحی مجلس شورای اسلامی و پرهیز از ابهام نویسی پیشنهاد می‌شود ماده مربوط به مجازات این طرح که احتمالاً در کتاب پنجم تعزیرات است به‌طور مشخص ذکر گردد.

5- صرف نظر از ایراد عدم رعایت ضوابط شکلی، فراز دوم این طرح دارای ابهام بوده و انتصاب جرم تصرف در وجوه و اموال عمومی و مجازات آن به بانکها دارای ایراد می‌باشد.

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (1) و (3) ماده (4) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب 1389/3/25 نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می شود:

۱- در اجرای بند (۱):

الف- در خصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض Ⓒ وجود ندارد.

Ⓓ وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می شود.

ب- در خصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط Ⓓ وجود ندارد.

Ⓒ وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می شود.

۲- در اجرای بند (۳):

با عنایت به بررسی های به عمل آمده قانونگذاری در این موضوع Ⓒ لازم است.
Ⓓ لازم نیست.

تعداد بیست و هشت برگ سوابق قانونی به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

ضمیمه نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین نظر اداره کل به انضمام سوابق قانونی

الف - نظر اداره کل

1- نظر به جلوگیری از تورم و حجیم شدن عناوین قوانین، پیشنهاد می شود ماده واحده طرح در قالب ماده الحاقی به قانون پولی و بانکی کشور مصوب 1351/4/18 تنظیم شود یا در طرح قانون جامع بانکداری جمهوری اسلامی ایران که در دستور بررسی کمیسیون اقتصادی قرار دارد ادغام شود.

2- با توجه به اینکه در عنوان طرح عبارت «بانکهای عامل» قید شده است و در متن ماده واحده عبارت «بانکها» به کار رفته است که اگر منظور طراحان در عنوان طرح شامل همه بانکها می شود، بنابراین پیشنهاد می شود واژه «عامل» حذف گردد.

3- به جهت اینکه عبارت «مطابق قانون مجازات اسلامی» در پاراگراف سوم ماده واحده فاقد آدرس ماده قانونی می باشد، لذا پیشنهاد می شود طراحان به یکی از دو صورت ذیل اقدام نمایند:

الف - اشاره به ماده (20) قانون مجازات اسلامی مصوب 1392/02/01 با اصلاحات و الحاقات بعدی، نمایند.

ب - اشاره به ماده (606) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازاتهای بازدارنده) مصوب 1375/03/2 با اصلاحات و الحاقات بعدی، با ذکر عبارت «بانکها» شمول حکم ماده (606) می باشند» نمایند.

جدول سوابق قانونی طرح سپرده ارزی در بانکهای عامل

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	مواد
1	قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) با اصلاحات و الحاقات بعدی	1362/6/8	کل مواد
2	قانون پولی و بانکی کشور با اصلاحات و الحاقات بعدی	1351/4/18	کل مواد
3	قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (1394-1390)	1389/10/25	95
4	اساسنامه صندوق ضمانت سپرده ها با اصلاحات و الحاقات بعدی	1390/12/10	کل مواد
5	قانون مجازات اسلامی	1392/2/1	36 و 20 و 143
6	کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات های بازدارنده) با اصلاحات و الحاقات بعدی	1375/3/2	598.599.606

قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) مصوب 1362/06/08

با اصلاحات و الحاقات بعدی

- فصل اول- (اهداف و وظایف نظام بانکی در جمهوری اسلامی ایران)
- ماده 1- اهداف نظام بانکی عبارتند از:
- 1- استقرار نظام پولی و اعتباری بر مبنای حق و عدل (با ضوابط اسلامی) به منظور تنظیم گردش صحیح پول و اعتبار در جهت سلامت و رشد اقتصاد کشور.
 - 2- فعالیت در جهت تحقق اهداف و سیاستها و برنامه‌های اقتصادی دولت جمهوری اسلامی با ابزارهای پولی و اعتباری.
 - 3- ایجاد تسهیلات لازم جهت گسترش تعاون عمومی و قرض‌الحسنه از طریق جذب و جلب وجوه آزاد و اندوخته ها و پس اندازها و سپرده ها و بسیج و تجهیز آنها در جهت تأمین شرایط و امکانات کار و سرمایه‌گذاری به منظور اجرای بند 2 و 9 اصل چهارم و سوم قانون اساسی.
 - 4- حفظ ارزش پول و ایجاد تعادل در موازنه پرداختها و تسهیل مبادلات بازرگانی.
 - 5- تسهیل در امور پرداختها و دریافتها و مبادلات و معاملات و سایر خدماتی که به موجب قانون بر عهده بانک گذاشته می‌شود.

ماده 2- وظایف نظام بانکی عبارتند از:

- 1- انتشار اسکناس و سکه های فلزی رایج کشور طبق قانون و مقررات.
 - 2- تنظیم، کنترل و هدایت گردش پول و اعتبار طبق قانون و مقررات.
 - 3- انجام کلیه عملیات بانکی ارزی و ریالی و تعهد یا تضمین پرداختهای ارزی دولت طبق قانون مقررات.
 - 4- نظارت بر معاملات طلا و ارز و ورود و صدور پول رایج ایران و ارز و تنظیم مقررات مربوط به آنها طبق قانون.
 - 5- انجام عملیات مربوط به اوراق و اسناد بهادار طبق قانون و مقررات.
 - 6- اعمال سیاستهای پولی و اعتباری طبق قانون و مقررات.
 - 7- عملیات بانکی مربوط به آن قسمت از برنامه های اقتصادی مصوب که از طریق سیستم پولی و اعتباری باید انجام گیرد.
 - 8- افتتاح انواع حسابهای قرض الحسنه (جاری و پس انداز) و سپرده های سرمایه گذاری مدت دار و صدور اسناد مربوط به آنها بر طبق قوانین و مقررات.
 - 9- اعطای وام و اعتبار بدون ربا (بهره) طبق قانون و مقررات.
 - 10- اعطای وام و اعتبار و ارائه سایر خدمات بانکی به تعاونیهای قانونی جهت تحقق بند 2 اصل 43 قانون اساسی.
 - 11- انجام معاملات طلا و نقره و نگاهداری و اداره ذخائر ارزی و طلای کشور با رعایت قوانین و مقررات مربوط به آن.
 - 12- نگاهداری وجوه ریالی مؤسسات پولی و مالی بین المللی و یا مؤسسات مشابه و یا وابسته به این مؤسسات طبق قانون و مقررات.
 - 13- انعقاد موافقتنامه پرداخت در اجرای قراردادهای پولی و بازرگانی و ترانزیتی بین دولت و سایر کشورها طبق قانون و مقررات.
 - 14- قبول و نگهداری امانات طلا و نقره و اشیاء گرانبها و اوراق بهادار و اسناد رسمی از اشخاص حقیقی و حقوقی و اجاره صندوق امانات.
 - 15- صدور و تأیید و قبول ضمانتنامه ارزی و ریالی جهت مشتریان.
 - 16- انجام خدمات وکالت و وصایت بر طبق قانون و مقررات.
- فصل دوم - تجهیز منابع پولی
- ماده 3- بانکها می توانند، تحت هر یک از عناوین ذیل به قبول سپرده مبادرت نمایند:
- الف- سپرده های قرض الحسنه:
- 1- جاری.
 - 2- پس انداز.
 - ب- سپرده های سرمایه گذاری مدت دار.
- تبصره- سپرده های سرمایه گذاری مدت دار که بانک در بکار گرفتن آنها وکیل می باشد، در امور مشارکت، مضاربه، اجاره به شرط تملیک، معاملات اقساطی، مزارعه، مساقات، سرمایه گذاری مستقیم، معاملات سلف و جعاله مورد استفاده قرار می گیرد.
- ماده 4- بانکها مکلف به بازپرداخت اصل سپرده های قرض الحسنه (پس انداز و جاری) می باشند و می توانند اصل سپرده های سرمایه گذاری مدت دار را تعهد و یا بیمه نمایند.
- ماده 5- منافع حاصل از عملیات مذکور در تبصره ماده 3 این قانون، بر اساس قرارداد منعقد، متناسب با مدت و مبالغ سپرده های سرمایه گذاری و رعایت سهم منابع بانک به نسبت مدت و مبلغ در کل وجوه به کار گرفته شده در این عملیات، تقسیم خواهد شد.

ماده 6- بانکها می‌توانند، به منظور جذب و تجهیز سپرده‌ها، با اتخاذ روشهای تشویقی از امتیازات ذیل به سپرده‌گذاران اعطا نمایند:

الف- اعطای جوایز غیر ثابت نقدی یا جنسی برای سپرده‌های قرض‌الحسنه.

ب- تخفیف و یا معافیت سپرده‌گذاران برای استفاده از تسهیلات اعطایی بانکی در موارد مذکور در فصل سوم.

فصل سوم- تسهیلات اعطایی بانکی

ماده 7- بانکها می‌توانند، به منظور ایجاد تسهیلات لازم برای گسترش فعالیت بخشهای مختلف تولیدی و بازرگانی و خدماتی قسمتی از سرمایه و یا منابع مورد نیاز این بخشها را به صورت مشارکت تأمین نمایند.

ماده 8- بانکها میتوانند، در امور و یا طرحهای تولیدی و عمرانی مستقیماً به سرمایه‌گذاری مبادرت نمایند. برنامه آن گونه سرمایه‌گذاریها باید در ضمن لایحه بودجه سالانه کل کشور به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد و نتیجه ارزیابی طرح حاکی از عدم زیان دهی باشد.

تبصره- بانکها به هیچ وجه حق ندارند در تولید اشیاء تجملی و مصرفی غیر ضروری سرمایه‌گذاری نمایند.

ماده 9- (اصلاحی 1389/10/25) بانکها می‌توانند به منظور ایجاد تسهیلات لازم جهت گسترش امور بازرگانی در چهار چوب سیاستهای بازرگانی دولت، منابع مالی لازم را بر اساس قرارداد مضاربه، استصناع؛ مرابحه و خرید دین در اختیار مشتریان با اولویت دادن به تعاونیهای قانونی قرار دهند. تبصره- بانکها در امر واردات مجاز به مضاربه با بخش خصوصی نمی‌باشند.

ماده 10- بانکها می‌توانند، به منظور ایجاد تسهیلات لازم در گسترش امر مسکن، با هماهنگی وزارت مسکن و شهرسازی، واحدهای مسکونی ارزان قیمت به منظور فروش اقساطی و یا اجاره به شرط تملیک احداث نمایند.

تبصره- تملک زمین با رعایت قانون اراضی شهری جهت احداث واحدهای مسکونی موضوع ماده 10 توسط بانکها بلامانع است.

ماده 11- بانکها می‌توانند، به منظور ایجاد تسهیلات لازم جهت گسترش امور صنعت و معدن، کشاورزی و خدمات اموال منقول را بنا به درخواست مشتری و تعهد او مبنی بر خرید و مصرف و یا استفاده مستقیم مال و یا اموال مورد درخواست خریداری نموده و با اخذ تأمین به صورت اقساطی به مشتری بفروشند.

ماده 12- بانکها می‌توانند، به منظور ایجاد تسهیلات لازم جهت گسترش امور خدماتی، کشاورزی، صنعتی و معدنی، اموال منقول و غیر منقول را بنا به درخواست مشتری و تعهد او مبنی بر انجام اجاره به شرط تملیک و استفاده خود، خریداری و به صورت اجاره به شرط تملیک به مشتری واگذار نمایند.

ماده 13- بانکها می‌توانند، به منظور ایجاد تسهیلات لازم جهت تأمین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی به هر یک از عملیات ذیل مبادرت نمایند:

الف- مواد اولیه و لوازم یدکی مورد نیاز واحدهای تولیدی را بنا به درخواست این واحدها و تعهد آنها مبنی بر خرید و مصرف مواد اولیه و لوازم یدکی مورد درخواست، خریداری و به صورت نسیه به واحدهای مذکور بفروشند.

ب- آن قسم از تولیدات این واحدها را که سهل‌البیاع باشد بنا به درخواست آنها پیش خرید نمایند.

ماده 14- بانکها موظفند جهت تحقق اهداف بندهای 2 و 9 اصل 43 قانون اساسی بخشی از منابع خود را از طریق قرض‌الحسنه به متقاضیان اختصاص دهند. آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط بانک مرکزی تهیه و به تصویب هیأت دولت می‌رسد.

ماده 15 اصلاحی - (اصلاحی 1365/12/28) کلیه قراردادهائی که در اجرای این قانون مبادله می‌گردد بموجب قراردادی که بین طرفین منعقد می‌شود در حکم اسناد رسمی بوده و در صورتیکه در مفاد آن طرفین اختلافی نداشته باشند لازم الاجراء بوده و تابع مفاد آئیننامه اجرائی اسناد رسمی می‌باشد. آندسته از معاملات مربوط به اموال غیر منقول و اموال منقول که طبق قوانین و مقررات موضوعه باید در دفاتر رسمی انجام شوند کماکان طبق تشریفات مربوط انجام خواهد شد.

تبصره 1- (الحاقی 1376/11/29) کلیه وجوه و تسهیلات اعطائی که بانکها در اجرای این قانون به اشخاص حقیقی و حقوقی پرداخت نموده یا می‌نمایند و برابر قرارداد تنظیمی مقرر شده باشد که اشخاص مذکور در سررسید معینی وجوه و تسهیلات دریافتی به انضمام سود و خسارت و هزینه های ثبتی و اجرائی، دادرسی و حق الوکاله را بپردازند، در صورت عدم پرداخت و اعلام بانک بستانکار قابل مطالبه و وصول است و کلیه مراجع قضائی و دواير اجرائی ثبت و دفاتر اسناد رسمی مکلفند براساس مفاد اسناد و قراردادهای تنظیمی نسبت به صدور حکم و اجرائیه و وصول مطالبات بانک، طبق مقررات این قانون اقدام نمایند.

تبصره 2- (الحاقی 1376/11/29) اشخاصیکه در قالب استفاده از خدمات بانکی از وجوه و منابع مالی بانکها به نحو غیرمجاز بهره مند می‌شوند مکلفند علاوه بر استرداد وجوه مذکور، خسارت مربوط را به ترتیبی که در قراردادهای تنظیمی مقرر شده باشد پرداخت نمایند.

تبصره 3- (اصلاحی 1376/11/29) چنانچه در هر یک از موارد اعطای تسهیلات بانکی بیش از یک قرارداد بین بانک با مشتریان خود در دفتر اسناد رسمی تنظیم گردد حقوق متعلق اعم از هر نوع عوارض حق الثبت و نظایر آن نسبت به سند اول محاسبه و دریافت خواهد شد و در مورد قرارداد بعدی تعلق حقوق مزبور منوط به افزایش رقم مندرج در قراردادهای بعدی نسبت به رقم مذکور در قرارداد ماقبل آنست در اینصورت حقوق متعلق اعم از هر نوع عوارض، حق الثبت و نظایر آن بااستثنای حق التحریر باید به نسبت ما به التفاوت دو رقم فوق الذکر محاسبه و دریافت گردد. ملاک تشخیص ارتباط قراردادها اعلام بانک ذریبط می‌باشد.

تبصره 4- (اصلاحی 1376/11/29) در مواردیکه وسائل نقلیه موتوری (ساخت کارخانجات داخلی یا وارداتی) مع الواسطه بانکها از طریق اعطای تسهیلات بانکی به اشخاص منتقل می‌گردد بانک انتقال دهنده از لحاظ مقررات مالیات نقل و انتقال در حکم انتقال دهند دست اول تلقی خواهد شد.

ماده 16- (اصلاحی 1389/10/25) بانکها می‌توانند به منظور ایجاد تسهیلات لازم برای گسترش امور تولیدی، بازرگانی و خدماتی مبادرت به جعاله، استصناع؛ مراحه و خرید دین نمایند.

ماده 17- بانکها می‌توانند، اراضی مزروعی و یا باغات را که در اختیار و تصرف خود دارند به مزارعه و یا مساقات بدهند.

فصل چهارم - بانک مرکزی ایران و سیاست پولی

ماده 18- بانک مرکزی ایران که از این پس بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نامیده می‌شود در مورد شرکتهای دولتی که سهام آن صد درصد متعلق به دولت نیست، فقط می‌تواند طبق عملیات مجاز در این قانون عمل نماید.

ماده 19- سیاست اعتباری و تسهیلات اعطایی کوتاه مدت (یک ساله) به پیشنهاد مجمع عمومی بانک مرکزی و تصویب هیأت دولت تعیین شده و سیاست اعتباری و تسهیلات اعطایی پنجساله و درازمدت در ضمن لوایح برنامه‌های عمرانی پنجساله و درازمدت کشور جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌شود.

ماده 20- بانک مرکزی ایران در حسن اجرای نظام پولی و اعتباری کشور می‌تواند با استفاده از ابزار ذیل، طبق آیین‌نامه‌ای که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد بر اساس ماده 19 در امور پولی و بانکی

دخالت و نظارت کند:

- 1- تعیین حداقل و یا حداکثر نسبت سهم سود بانکها در عملیات مشارکت و مضاربه این نسبتها ممکن است در هر یک از رشته های مختلف و متفاوت باشد.
 - 2- تعیین رشته های مختلف سرمایه گذاری و مشارکت در حدود سیاستهای اقتصادی مصوب و تعیین حداقل نرخ سود احتمالی برای انتخاب طرحهای سرمایه گذاری و مشارکت حداقل نرخ سود احتمالی ممکن است در هر یک از رشته های مختلف متفاوت باشد.
 - 3- تعیین حداقل و حداکثر نسبت سود بانکها در معاملات اقساطی و اجاره به شرط تملیک در تناسب با قیمت تمام شده مورد معامله. این نسبتها ممکن است در موارد مختلف متفاوت باشد.
 - 4- تعیین انواع و میزان حداقل و حداکثر کارمزد خدمات بانکی (مشروط بر این که بیش از هزینه کار انجام شده نباشد) و حق الوکاله بکارگیری سپرده های سرمایه گذاری که توسط بانکها دریافت می شود.
 - 5- تعیین نوع، میزان، حداقل و حداکثر امتیازات موضوع ماده 6 و تعیین ضوابط تبلیغات برای بانکها در این موارد.
 - 6- تعیین حداقل و حداکثر میزان مشارکت، مضاربه، سرمایه گذاری، اجاره به شرط تملیک، معاملات اقساطی، نسبه، سلف، مزارعه، مساقات، جعاله و قرض الحسنه برای بانکها و یا هر یک از آنها در هر یک از موارد و رشته های مختلف و نیز تعیین حداکثر تسهیلات اعطایی به هر مشتری.
- فصل پنجم - متفرقه
- ماده 21- بانک مرکزی با هر یک از بانکها و نیز بانکها با یکدیگر مجاز به انجام عملیات بانکی ربوی نمی باشند.
- ماده 22- بانکها می توانند، با اجازه بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و شرکتهای دولتی به عملیات مجاز بانکی مبادرت نمایند.
- ماده 23- وجوه دریافتی تحت عنوان کارمزد و حق الوکاله جزو درآمدهای بانکها بوده و قابل تقسیم بین سپرده گذاران نمی باشد.
- ماده 24- معافیت از سود بازرگانی و یا معافیت های مالیاتی اعطایی طبق قانون به کارخانجات و مؤسسات تولیدی که از بانکهایی که از لحاظ واردات و یا مالکیت جانشین کارخانجات و یا مؤسسات تولیدی می شوند نیز تعلق می گیرد.
- ماده 25- واحدهایی که بانکها در آنها مشارکت و یا سرمایه گذاری نموده باشند تابع قانون تجارت خواهند بود، مگر این که مضمول قانون دیگری باشند.
- ماده 26- پس از تصویب این قانون کلیه قوانین و مقررات مغایر لغو و اختیارات و وظایف مذکور در قانون پولی و بانکی و لایحه قانونی اداره امور بانکها و متمم آن که در این قانون به مراجع ذیصلاح دیگری سپرده شده است از مراجع قبلی سلب می گردد.
- ماده 27- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است آیین نامه اجرائی این قانون را با پیشنهاد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و پس از تصویب هیأت دولت که نباید مدت تهیه و تصویب آن از مدت 4 ماه بیشتر باشد به مرحله اجرا بگذارد.
- قانون فوق مشتمل بر بیست و هفت ماده و چهار تبصره در جلسه روز سه شنبه هشتم شهریور ماه یک هزار و سیصد و شصت و دو مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ 1362/6/10 به تأیید شورای نگهبان رسیده است.
- رئیس مجلس شورای اسلامی - اکبر هاشمی

قانون پولی و بانکی کشور مصوب 1351/04/18 با اصلاحات و الحاقات بعدی

قسمت اول - پول

ماده 1-

الف - واحد پول ایران ریال است. ریال برابر صد دینار است.

ب - یکریال برابر یکصد و هشت هزار و پنجاه و پنج ده میلیونیم 0108055/0 گرم طلای خالص.

ج - تغییر برابری ریال نسبت به طلا به پیشنهاد بانک مرکزی ایران و موافقت وزیر امور اقتصادی و دارائی و تأیید هیأت وزیران و تصویب کمیسیونهای دارائی مجلس شورای اسلامی میسر خواهد بود.

د - برابری پولهای خارجی نسبت به ریال و نرخ خرید و فروش ارز از طرف بانک مرکزی ایران با رعایت تعهدات کشور در مقابل صندوق بین‌المللی پول محاسبه و تعیین می‌شود.

ماده 2-

الف - پول رایج کشور بصورت اسکناس و سکه های فلزی قابل انتشار است.

ب - فقط اسکناس و پولهای فلزی که در تاریخ تصویب این قانون در جریان بوده و یا طبق این قانون انتشار مییابد جریان قانونی و قوه اجراء دارد.

ج - تعهد پرداخت هر گونه دین و یا بدهی فقط بپول رایج کشور انجام پذیراست، مگر آنکه با رعایت مقررات ارزی کشور ترتیب دیگری بین بدهکار و بستانکار داده شده باشد.

د - مسکوکات طلا رواج قانونی ندارد.

ه - مقررات مربوط به ورود و صدور طلا و نقره به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی ایران و موافقت وزیر امور اقتصادی و دارائی و تصویب هیأت وزیران تعیین می‌شود.

و - مبلغ اسمی - شکل - جنس - رنگ - اندازه - نقشه و سایر مشخصات اسکناسها و سکه های فلزی رایج کشور به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی ایران و تصویب وزیر دارائی با رعایت مقررات این قانون تعیین خواهد گردید. میزان سکه های فلزی به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی ایران و تصویب وزیر دارائی تعیین خواهد شد.

ز - اسکناس دارای امضاء وزیر امور اقتصادی و دارائی و رئیس کل بانک مرکزی ایران خواهد بود.

ماده 3-

الف - امتیاز انتشار پول رایج کشور در انحصار دولت است و این امتیاز با رعایت مقررات این قانون منحصراً ببانک مرکزی ایران واگذار می‌شود.

ب - میزان قوه ابراء سکه های فلزی رایج کشور و همچنین طرز جمع آوری و شرایط خروج اسکناسها و سکه ها از جریان بوسیله بانک مرکزی ایران با تأیید شورای پول و اعتبار پس از تصویب وزیر دارائی تعیین و از طریق درج در روزنامه رسمی کشور و حداقل یکی از روزنامه های کثیرالانتشار پایتخت و پخش از شبکه رادیو و تلویزیون کشور به اطلاع عموم میرسد.

ماده 4-

الف - تعهد بانک مرکزی ایران در مقابل اسکناسها یا سکه های فلزی منتشر شده منحصر بپرداخت پول رایج کشور خواهد بود.

ب - بانک مرکزی ایران در قبال سرقت یا فقدان یا از بین رفتن اسکناسها و سکه های فلزی در دست اشخاص هیچگونه تعهد و مسئولیتی نخواهد داشت.

ج - بانک مرکزی ایران در مدتی که کمتر از ده سال نخواهد بود اسکناسها و سکه های فلزی را که طبق بند ب ماده 3 این قانون از جریان خارج میشوند و رواج قانونی خود را از دست میدهند با پول رایج کشور معاوضه خواهد نمود و پس از انقضاء مدت مقرر تعهدی در قبال آنها نخواهد داشت و اسکناسها و سکه های فلزی تعویض نشده بحساب خزانه منظور خواهد شد.

الف- بانک مرکزی ایران باید صد درصد اسکناسهای منتشر شده همواره دارائیهائی بشرح زیر بعنوان پشتوانه دراختیار داشته باشد.

1- طلا طبق ماده 6

2- ارز طبق ماده 7

3- اسناد و اوراق بهادار طبق مواد 8 و 9.

ب- مجموع دارائیهائی مندرج در ردیفهای یک و دو بند الف این ماده نباید از 25 درصد مجموع بدهیهای بانک مرکزی ایران بابت اسکناسهای منتشر شده کمتر باشد.

تبصره- ارزش دارائیهائی موضوع این ماده در صورتیکه قیمت خرید آنها پائین تر از قیمت اسمی باشد بقیمت خرید و در صورتیکه قیمت خرید آنها زیادتراز قیمت اسمی باشد بقیمت اسمی محسوب می شود.

ماده 6- دارائیهائی طلا موضوع ردیف (1) بند الف ماده 5 عبارتند از:

الف- شمش طلا، طلای مسکوک موجود در خزانه بانک طلائی که در بانکهای خارجی و مؤسسات بین المللی سپرده شده باشد.

ب- طلای تحویلی به صندوق بین المللی پول و بانک بین المللی ترمیم و توسعه و یا مؤسسات مشابه یا وابسته به آنها بابت سهمیه یا سرمایه طبق قوانین مصوب.

ماده 7- دارائی های ارزی موضوع ردیف (2) بند الف ماده 5 با رعایت تبصره این ماده عبارتست از:

الف- اسکناسهای خارجی قابل تبدیل مورد قبول بانک مرکزی ایران.

ب- مطالبات ارزی که بسررسید آنها بیش از شش ماه نمانده باشد.

ج- هر گونه پرداخت بابت سهمیه و یا سرمایه بصندوق بین المللی پول یا بانک بین المللی ترمیم و توسعه و یا مؤسسات مشابه یا وابسته بآنها طبق قوانین مربوط.

د- اسناد صادر یا تضمین شده از طرف سازمانهای رسمی بین المللی و مؤسسات وابسته به آنها.

ه- اسناد صادر یا تضمین شده از طرف دولت های خارجی.

و- مطالبات ارزی یا مطالبات ریالی قابل تبدیل به ارز از خارجه که بر اثر اجرای موافقت نامه های بین المللی پرداخت یا پایای حاصل شده باشد تا حدود پیش بینی شده در موافقتنامه های مزبور.

ز- اسناد بازرگانی عهده اشخاص حقیقی یا حقوقی خارجی به ارز قابل تبدیل و دارای سه امضاء معتبر که یکی از آنها امضاء بانک واگذارکننده باشد و به سررسید آنها بیش از شش ماه نمانده باشد.

ح- اوراق و اسناد بهادار خارجی قابل تبدیل به ارزهای مورد قبول بانک مرکزی ایران.

ط- موجودی حساب حق برداشت مخصوص در صندوق بین المللی پول طبق قوانین مربوط.

تبصره- ارزش و اسناد و مطالبات ارزی مذکور در این ماده باید از نوع ارزهای قابل تبدیل مورد قبول بانک مرکزی ایران باشند.

ماده 8- اسناد و اوراق بهاداردولتی موضوع ردیف (3) بند الف ماده 5 عبارتست از:

الف- اسناد خزانه و اوراق قرضه دولتی یا تضمین شده از طرف وزارت اموراتصادی و دارائی مشروط بر این که اجازه انتشار یا تضمین آن قانوناً تحصیل شده باشد.

ب- مطالبات بانک مرکزی ایران از وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و شهرداریها و مؤسسات وابسته به دولت و یا وابسته به شهرداریها که به طور بازرگانی اداره می شوند مشروط بر این که این مطالبات از طرف وزارت اموراتصادی و دارائی تضمین شده باشد.

تبصره- (اصلاحی 1358/12/18) جواهرات ملی موضوع قانون 25 آبان 1316 وثیقه کلیه تعهدات ناشی از اجرای این ماده می باشند نگاهداری و حفاظت جواهرات ملی به عهده بانک مرکزی ایران است و

استفاده از آنها فقط طبق مقررات این قانون و زیر نظر هیأت اندوخته اسکناس امکان پذیر است.

- ماده 9- اسناد غیردولتی موضوع ردیف 3 بند الف ماده 5 عبارتست از:
- الف- اسناد بازرگانی ریالی قابل پرداخت بحواله کرد دارای سه امضاء معتبرکه یکی از آنها امضاء بانک واکذارکننده باشد با سررسید حداکثر یکسال.
- ب- سایر مطالبات کوتاه مدت ریالی بویقه شمش یا مسکوک طلا یا دارائی های مندرج در ماده 7 با سررسید حداکثر یکسال.
- قسمت دوم- بانک مرکزی ایران
- فصل اول- کلیات
- ماده 10-
- الف- بانک مرکزی ایران مسئول تنظیم و اجرای سیاست پولی و اعتباری بر اساس سیاست کلی اقتصادی کشور می باشد.
- ب- هدف بانک مرکزی ایران حفظ ارزش پول و موازنه پرداختها و تسهیل مبادلات بازرگانی و کمک به رشد اقتصادی کشور است.
- ج- بانک مرکزی ایران دارای شخصیت حقوقی است و در مواردیکه در این قانون پیش بینی نشده است تابع قوانین و مقررات مربوط بشرکتهای سهامی خواهد بود.
- د- بانک مرکزی ایران جز در مواردیکه قانون صریحاً مقرر داشته باشد مشمول قوانین و مقررات عمومی مربوط بوزارتخانه ها و شرکتهای دولتی و مؤسسات دولتی و وابسته بدولت و همچنین مشمول مقررات قسمت بانکداری این قانون نمی باشد.
- ه- سرمایه بانک مرکزی ایران پنج میلیارد ریال است که از محل سرمایه قبلی بانک و تفاوت ناشی از اجرای ماده یک این قانون و اندوخته های بانک تأمین شده و متعلق بدولت است که تماماً پرداخت شده است. سرمایه بانک به پیشنهاد مجمع عمومی و تصویب هیأت وزیران ممکن است افزایش یابد.
- و- مرکز اصلی بانک مرکزی ایران تهران است و در صورت اقتضای مصالح کشور میتوان با تصویب هیأت وزیران بمحل دیگری منتقل نمود.
- ز- بانک مرکزی ایران میتواند در هر محل لازم بداند شعبه تأسیس نماید و یا به هریک از بانکهای کشور نمایندگی بدهد.
- ح- انحلال بانک مرکزی ایران فقط بموجب قانون امکان پذیراست.
- فصل دوم- وظایف و اختیارات
- ماده 11- بانک مرکزی ایران بعنوان تنظیم کننده نظام پولی و اعتباری کشور موظف بانجام وظایف زیر می باشد:
- الف- انتشار اسکناس و سکه های فلزی رایج کشور طبق مقررات این قانون.
- ب- نظارت بر بانکها و مؤسسات اعتباری طبق مقررات این قانون.
- ج- تنظیم مقررات مربوط به معاملات ارزی و تعهد یا تضمین پرداختهای ارزی با تصویب شورای پول و اعتبار و همچنین نظارت بر معاملات ارزی.
- د- نظارت بر معاملات طلا و تنظیم مقررات مربوط به این معاملات یا تصویب هیأت وزیران.
- ه- نظارت بر صدور و ورود ارز و پول رایج ایران و تنظیم مقررات مربوط به آن با تصویب شورای پول و اعتبار
- ماده 12- بانک مرکزی ایران به عنوان بانکدار دولت موظف به انجام وظایف زیر است:
- الف- نگاهداری حسابهای وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و وابسته بدولت و شرکتهای دولتی و شهرداریها و همچنین مؤسساتیکه بیش از نصف سرمایه آنها متعلق بوزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و وابسته بدولت و شرکتهای دولتی و یا شهرداریها میباشد و انجام کلیه عملیات بانکی آنها در داخل و خارج از کشور.

- ب- فروش و بازپرداخت اصل و بهره انواع اوراق قرضه دولتی و اسناد خزانه بعنوان عامل دولت و واگذاری این عاملیت به افراد و یا مؤسسات دیگر.
- ج- نگاهداری کلیه ذخائر ارزی و طلائی کشور.
- د- نگاهداری وجوه ریالی صندوق بین‌المللی پول و بانک بین‌المللی ترمیم و توسعه و شرکت مالی بین‌المللی و مؤسسه بین‌المللی توسعه و مؤسسات مشابه یا وابسته به این مؤسسات.
- ه- انعقاد موافقت نامه پرداخت در اجرای قراردادهای پولی و مالی و بازرگانی و ترانزیتی بین دولت و سایر کشورها.
- تبصره 1- وزارتخانه‌ها و شهرداریها و شرکتهای دولتی و مؤسسات مذکور در بند الف این ماده مکلفند وجوهی را که در اختیار دارند منحصراً نزد بانک مرکزی ایران نگاهداری نمایند و کلیه عملیات بانکی خود را منحصراً توسط بانک مرکزی ایران انجام دهند و اطلاعاتی که بانک مرکزی ایران در انجام وظایف خود از آنها بخواهد در اختیار آن بگذارند.
- تبصره 2- وزارتخانه‌ها و شرکتهای و مؤسساتی که بموجب قوانین خاص مجاز به انجام عملیات بانکی وسیله بانکهای دیگر میباشند مشمول مفاد بند الف و قسمت اول تبصره یک این ماده نخواهند بود.
- ماده 13- بانک مرکزی ایران دارای اختیارات زیر می‌باشد.
- 1- دادن وام و اعتبار بوزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی با مجوز قانونی.
 - 2- تضمین تعهدات دولت و وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی با مجوز قانونی.
 - 3- دادن وام و اعتبار و تضمین وام و اعتبارات اعطائی بشرکت های دولتی و شهرداریها و همچنین بمؤسسات وابسته بدولت و شهرداریها با تأمین کافی.
 - 4- تنزیل مجدد برائتها و اسناد بازرگانی کوتاه مدت بانکها و دادن اعتبار بانکها با تأمین کافی.
 - 5- خرید و فروش اسناد خزانه و اوراق قرضه دولتی و اوراق قرضه صادر شده از طرف دولتهای خارجی یا مؤسسات مالی بین‌المللی معتبر.
 - 6- خرید و فروش طلا و نقره.
 - 7- افتتاح و نگاهداری حساب جاری نزد بانکهای خارج و یا نگاهداری حساب بانکهای داخل و خارج نزد خود و انجام کلیه عملیات مجاز بانکی دیگر و تحصیل اعتبارات در داخل و خارج بحساب خود و یا بحساب بانکهای داخل.
- تبصره 1- (اصلاحی 1358/12/18) دادن وام و اعتبار و تضمین وام و اعتبارات اعطایی به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی موکول به تضمین وزارت اموراتصادی و دارائی است.
- تبصره 2- آیین‌نامه‌های مربوط به اجرای این ماده بتصویب شورای پول و اعتبار خواهد رسید.
- ماده 14- بانک مرکزی ایران در حسن اجرای نظام پولی کشور میتواند بشرح زیر در امور پولی و بانکی دخالت و نظارت کند.
- 1- تعیین نرخ رسمی تنزیل مجدد و بهره وام‌ها که ممکن است بر حسب نوع وام و اوراق و اسناد نرخهای مختلف تعیین شود.
 - 2- تعیین نسبت دارائی‌های آئی بانکها بکلیه دارائیهای آنها بر حسب نوع فعالیت بانکها یا سایر ضوابط به تشخیص بانک مرکزی ایران.
 - 3- تعیین نسبت و نرخ بهره سپرده قانونی بانکها نزد بانک مرکزی ایران که ممکن است بر حسب ترکیب و نوع فعالیت بانکها نسبتهای متفاوتی برای آن تعیین گردد ولی در هر حال این نسبت از 10 درصد کمتر و از 30 درصد بیشتر نخواهد بود.
 - 4- تعیین میزان حداقل و حداکثر بهره و کارمزد دریافتی و پرداختی بانکها.
 - 5- تعیین نسبت مجموع سرمایه پرداخت شده و اندوخته بانکها به انواع دارائی‌ها.

- 6- تعیین حداکثر نسبی تعهدات ناشی از افتتاح اعتبار اسنادی - ظهرنویسی یا ضمانت نامه های صادر از طرف بانکها و نوع و میزان وثیقه این قبیل تعهدات.
- 7- تعیین شرایط معاملات اقساطی که اعتبار آن از طرف بانکها تأمین می شود.
- 8- تعیین مقررات افتتاح حساب جاری و پس انداز و سایر حسابها.
- 9- تعیین نوع و میزان جوایز و هر گونه امتیاز دیگری که برای جلب سپرده های جاری یا پس انداز از طرف بانکها عرضه می گردد و تعیین ضوابط برای تبلیغات بانکها در این مورد.
- 10- رسیدگی بعملیات و حساب ها و اسناد و مدارک بانکها و اخذ هر گونه اطلاعات و آمار از بانکها با توجه بلزوم حفظ اسرار حرفه ای.
- 11- محدود کردن بانکها به انجام یک یا چند نوع از فعالیت های مربوط بطور موقت یا دائم.
- 12- تعیین نحوه مصرف وجوه سپرده های پس انداز و سپرده های مشابه نزد بانکها.
- 13- تعیین حداکثر مجموع وامها و اعتبارات بانکها بطور کلی یا در هر یک از رشته های مختلف.
- 14- تعیین شرایط کلی اخذ وام بانکها از اشخاص و صدور گواهی سپرده.
- 15- تعیین مقررات مشروح در بندهای 1 تا 14 بالا برای مؤسسات اعتباری غیر بانکی.
- تبصره - استفاده از اختیارات موضوع این ماده باید قبلاً بتصویب شورای پول و اعتبار برسد.
- ماده 15- رئیس کل بانک مرکزی ایران نماینده دولت در صندوق بین المللی پول است و ارتباط دولت با صندوق بین المللی پول از طریق بانک مرکزی ایران خواهد بود و انجام کلیه وظایف و اعمال اختیاراتی که بموجب قانون اجازه مشارکت دولت ایران در صندوق بین المللی پول ببانک ملی ایران واگذار شده است با بانک مرکزی ایران می باشد.
- فصل سوم - ارکان
- ماده 16- بانک مرکزی ایران دارای ارکان ذیل می باشد:
- 1- مجمع عمومی.
 - 2- شورای پول و اعتبار.
 - 3- هیأت عامل.
 - 4- هیأت نظارت اندوخته اسکناس.
 - 5- هیأت نظار.
- بخش اول - مجمع عمومی
- ماده 17-
- الف - مجمع عمومی بانک از وزیر امور اقتصادی و دارائی و یک وزیر دیگر به انتخاب هیأت وزیران به نمایندگی از طرف دولت تشکیل می شود. ریاست مجمع عمومی بانک با وزیر امور اقتصادی و دارائی است.
- ب - اعضاء سایر ارکان بانک در جلسات و مذاکرات مجمع عمومی بدون حق رأی شرکت میکنند.
- ج - وظایف مجمع عمومی به شرح زیر است:
- 1- رسیدگی و تصویب ترازنامه بانک مرکزی ایران.
 - 2- رسیدگی و اتخاذ تصمیم نهائی نسبت بگزارشهای هیأت نظار.
 - 3- رسیدگی و اتخاذ تصمیم درباره پیشنهاد تقسیم سود ویژه.
 - 4- انتخاب اعضاء هیأت نظار به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارائی.
 - 5- سایر وظایفی که طبق مقررات این قانون بعهده مجمع عمومی گذارده شده است.
- د - جلسات مجمع عمومی بانک حداقل سالی یک مرتبه تا پایان تیر ماه و نیز در مواقع دیگر به نظر وزیر امور اقتصادی و دارائی یا به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی ایران به دعوت وزیر امور اقتصادی و دارائی تشکیل خواهد شد.

هـ- برای مذاکره و اخذ تصمیم در جلسات مجمع عمومی حضور کلیه اعضایی که حق رأی دارند و رئیس کل یا قائم مقام رئیس کل بانک مرکزی ایران ضروری خواهد بود.
و- تصمیمات مجمع عمومی به اکثریت آراء دارندگان حق رأی اتخاذ خواهد شد.
بخش دوم- شورای پول و اعتبار
ماده 18-

الف- شورای پول و اعتبار بمنظور مطالعه و اتخاذ تصمیم درباره سیاست کلی بانک مرکزی ایران و نظارت بر امور پولی و بانکی کشور عهده دار وظایف زیر است:
1- رسیدگی و تصویب سازمان و بودجه و مقررات استخدای و آیین نامه های داخلی بانک مرکزی ایران.

2- رسیدگی و اظهار نظر نسبت به ترازنامه بانک مرکزی ایران برای طرح در مجمع عمومی.
3- رسیدگی و تصویب آیین نامه های مذکور در این قانون.
4- اظهار نظر در مسائل بانکی و پولی و اعتباری کشور و همچنین اظهار نظر نسبت به لوایح مربوط به وام یا تضمین اعتبار و هر موضوع دیگری که از طرف دولت به شورا ارجاع می شود.
5- دادن نظر مشورتی و توصیه بدولت در مسائل بانکی و پولی و اعتباری کشور که بنظر شورا در وضع اقتصادی و بخصوص در سیاست اعتباری کشور مؤثر خواهد بود.
6- اظهار نظر درباره هر موضوعی که از طرف رئیس کل بانک مرکزی ایران در حدود این قانون بشورا عرضه می گردد.

ب- ترکیب اعضای شورای پول و اعتبار به شرح ذیل اصلاح می گردد:

- وزیر امور اقتصادی و دارائی یا معاون وی
- رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
- معاون برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور یا معاون وی
- دو تن از وزراء به انتخاب هیأت وزیران
- وزیر صنعت، معدن و تجارت
- دو نفر کارشناس و متخصص پولی و بانکی به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و تأیید ریاست جمهوری
- دادستان کل کشور یا معاون وی
- رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن
- رئیس اتاق تعاون
- نمایندگان کمیسیون های اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی (هر کدام یک نفر) به عنوان ناظر با انتخاب مجلس
- تبصره 1- (اصلاحی 1383/06/11) ریاست شورا بر عهده رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.
- تبصره 2- (الحاقی 1389/10/25) هر یک از اعضاء خبره شورای پول و اعتبار هر دو سال یک بار تغییر می یابند. انتخاب مجدد آنها بلامانع است.
- ج- شورا بر حسب دعوت رئیس کل بانک یا تقاضای حداقل سه نفر از اعضاء تشکیل جلسه خواهد داد و مسائلی که رئیس کل بانک یا اعضای متقاضی در نظر داشته باشند مطرح خواهد شد.
- د- جلسات شورا با حضور حداقل 7 نفر از اعضاء رسمیت خواهد یافت و نظرات و توصیه ها و تصمیمات شورا با رأی موافق 6 نفر از افراد حاضر در جلسه رسمی و معتبر است.
- هـ- شورا میتواند از اشخاص صلاحیت دار برای مشورت دعوت نماید.

و- اعضای شورای و اشخاصی که جهت مشورت دعوت میشوند موظف به حفظ اطلاعات و اسرار شورا میباشند مگر در مواردیکه قانوناً مکلف به اظهار اطلاع یا ادای شهادت باشند.

ز- اعضای شورا برای حضور در جلسات شورا حق الزحمه ای دریافت خواهند کرد که به پیشنهاد رئیس کل بانک و تصویب مجمع عمومی تعیین می‌گردد.

ح- اعضای شورای پول و اعتبار قبل از شروع بکار باید در جلسه مجمع عمومی سوگند یاد کنند که در انجام وظایف شورای پول و اعتبار نهایت دقت و بی نظری را بکار برند و کلیه تصمیماتی را که میگیرند مقرون بصلاح کشور بوده و رعایت کامل حفظ اسراربانک و شورا بشود.

بخش سوم- هیأت عامل

ماده 19-

الف- هیأت عامل بانک مرکزی ایران مرکب از رئیس کل - قائم مقام- دبیر کل بانک و سه نفر معاون با اختیارات و مسئولیتهای معین در این قانون خواهد بود.

ب-

1- رئیس کل بانک مرکزی ایران بعنوان بالاترین مقام اجرائی و آداری عهده دار کلیه امور بانک به استثناء وظایفی است که بموجب این قانون بعهدہ ارکان دیگر بانک گذارده شده است.

2- رئیس کل بانک مرکزی ایران مسئول حسن اداره امور بانک و موظف باجرای این قانون و آیین نامه های مربوط به آن می باشد.

3- رئیس کل بانک مرکزی ایران نماینده بانک در کلیه مراجع رسمی داخلی و خارجی با حق توکیل می باشد.

4- رئیس کل بانک مرکزی ایران میتواند حق امضاء و قسمتی از اختیارات خود را به اعضای هیأت عامل و کارمندان بانک تفویض بنماید.

5- رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به پیشنهاد رئیس جمهور و بعد از تأیید مجمع عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با حکم رئیس جمهور منصوب می گردد.

ج- قائم مقام بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی و پس از تأیید مجمع عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با حکم رئیس جمهور منصوب می شود.

اختیارات قائم مقام رئیس کل بانک مرکزی ایران از طرف رئیس کل تعیین می شود و در صورت غیبت یا استعفا یا معذوریت یا فوت رئیس کل بانک قائم مقام دارای کلیه اختیارات رئیس کل می باشد.

د- دبیر کل بانک به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی ایران و تصویب مجمع عمومی منصوب می گردد و سرپرستی دبیرخانه شورای پول و اعتبار را نیز به عهده خواهد داشت. دبیر کل بانک صورت جلسات شورای پول و اعتبار را برای اطلاع وزیر امور اقتصادی و دارائی ارسال خواهد داشت.

ه- معاونان بانک از طرف رئیس کل بانک مرکزی ایران منصوب و وظایف آنان بوسیله نامبرده تعیین می شود.

ماده 20-

الف- حقوق و مزایای رئیس کل و قائم مقام رئیس کل بانک مرکزی ایران از طرف مجمع عمومی تعیین و از بودجه بانک پرداخت می شود.

ب- حقوق و مزایای دبیر کل و معاونان بانک به پیشنهاد رئیس کل و تصویب مجمع عمومی تعیین و از بودجه بانک پرداخت می شود.

ج- رئیس کل بانک - قائم مقام رئیس کل - دبیر کل و معاونان بانک قبل از شروع بکار در مجمع عمومی سوگند یاد خواهند نمود که اسرار بانک را حفظ نمایند و وظایف قانونی خود را بنحو احسن انجام دهند.

د- اعضاء هیأت عامل در دوران تصدی خود مشمول قانون منع مداخله وزراء و نمایندگان مجلس شورای اسلامی و کارمندان در معاملات دولتی و کشوری خواهند بود و نباید صاحب سهم بانکها یا مؤسسات اعتباری خصوصی باشند.

هـ- اعضاء هیأت عامل در دوران تصدی خود نمیتوانند در دستگاه های دولتی یا خصوصی سمت موظفی دارا باشند.

و- قبول سمتهای غیرموظف فقط در مؤسسات خیریه و اجتماعی و تدریس در دانشگاهها یا مؤسسات آموزش عالی درمورد رئیس کل و قائم مقام رئیس کل بانک مرکزی ایران با تصویب مجمع عمومی و در مورد سایر اعضای هیأت عامل با موافقت رئیس کل بانک مرکزی ایران ممکن خواهد بود.

بخش چهارم- هیأت نظارت اندوخته اسکناس

ماده 21-

الف- هیأت نظارت اندوخته اسکناس عهده دار نظارت بر حسن اجرای مفاد ماده 5 این قانون از طریق تحویل و نگاهداری اسکناس های چاپ شده و همچنین نگاهداری حساب داراییهای موضوع ماده 5 و صورت جواهرات ملی و تنظیم مقررات مربوط به نمایش و نظارت بر ورود و خروج آنها از خزانه بانک و بعلاوه نظارت در معدوم کردن اسکناسهایی که باید از جریان خارج شود می باشد.

ب- هیأت نظارت اندوخته اسکناس از افراد زیر تشکیل می شود:

1- دو نماینده مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس مزبور

2- رئیس کل بانک مرکزی ایران یا معاون او

3- دادستان کل کشور یا معاون او

4- خزانه دار کل کشور

5- رئیس کل دیوان محاسبات

6- رئیس هیأت نظار

تبصره 1- (اصلاحی 1359/04/31) مدت مأموریت نمایندگان مجلس شورای اسلامی با مجلس مزبور خواهد بود و در هر حال تا انتخاب جانشین، باین سمت باقی خواهند ماند.

تبصره 2 - (انحاقی 1357/11/29) دو نفر به نمایندگی شورای انقلاب به جای افراد مذکور در قسمتهای 1 و 2 بند (ب) مزبور برای اجرای و ظایف مقرر در بند (الف) این ماده تعیین و معرفی می شوند.

ج- آیین نامه مربوط به نحوه اجرای وظائف محول به هیأت نظارت اندوخته اسکناس به وسیله هیأت تصویب و به موقع اجرا گذارده می شود.

د- اعضای هیأت نظارت اندوخته اسکناس برای حضور در جلسات هیأت حق الزحمه ای دریافت خواهند کرد که به پیشنهاد رئیس کل بانک و تصویب مجمع عمومی تعیین می گردد.

بخش پنجم- هیأت نظار

ماده 22-

الف- هیأت نظار مسئول رسیدگی به حسابها و تعهدات بانک مرکزی ایران است که نسبت بصحت این حسابها و تعهدات اظهار نظر میکند.

ب- وظائف هیأت نظار بشرح زیر است:

1- رسیدگی به ترازنامه پایان سال بانک مرکزی ایران و تهیه گزارش برای مجمع عمومی سالانه.

2- رسیدگی به صورت ریز دارایی ها و بدهی ها و خلاصه حسابهای بانک و گواهی آنها برای انتشار.

3- رسیدگی بعملیات بانک از لحاظ انطباق آنها با موازین قانونی.

ج- هیأت نظار مرکب از یک نفر رئیس و چهار نفر عضو از میان حسابرسان خیره با افراد مطلع در امور حسابداری یا بانکی با داشتن حداقل ده سال سابقه کار است که به پیشنهاد وزارت اموراتصادی و دارائی و تصویب مجمع عمومی برای مدت دو سال انتخاب می شوند و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

د- رئیس هیأت نظار به عنوان رابط موظف است گزارش های لازم از فعالیتهای بانک و تصمیمات

جاری بانک را به وزیر امور اقتصادی و دارائی تسلیم نماید.

تبصره- هیأت نظار در ایفاء وظائف فوق میتواند کلیه اسناد حسابها و دارائیهای بانک را مورد رسیدگی قرار دهد و بکلیه مقررات و تصمیمات و نوشته های بانک که لازم میداند دسترسی داشته باشد و بدون مداخله در امور جاری بانک در حدود وظائف خود نظراتی به رئیس کل بانک مرکزی ایران بدهد.

ماده 23-

الف- حقوق و مزایای هیأت نظار از طرف وزیر امور اقتصادی و دارائی تعیین و از بودجه وزارت امور اقتصادی و دارائی قابل پرداخت است.

ب- اعضای هیأت نظار قبل از شروع بکار در مجمع عمومی سوگند یاد خواهند نمود که اسرار بانک را حفظ نمایند و وظایف قانونی خود را بنحو احسن انجام دهند.

ج- اعضای هیأت نظار مشمول قانون منع مداخله وزراء و نمایندگان مجلسین و کارمندان در معاملات دولتی و کشوری خواهند بود.

د- اعضای هیأت نظار در دوران تصدی خود نمیتوانند در دستگاههای دولتی یا خصوصی سمت موظف دارا باشند.

ه- قبول سمتهای غیرموظف فقط در مؤسسات خیریه و اجتماعی و تدریس در دانشگاهها یا مؤسسات آموزش عالی با تصویب مجمع عمومی بلامانع است.

و- آیین نامه داخلی هیأت نظار بوسیله خود هیأت تنظیم و با تصویب وزیر امور اقتصادی و دارائی اجرا خواهد شد.

فصل چهارم- مقررات عمومی

ماده 24-

الف- سال مالی بانک از اول فروردین هر سال شروع و در آخر اسفند همان سال خاتمه می یابد.

ب- ترازنامه و حساب سود و زیان بانک بایستی حداقل یکماه قبل از تشکیل جلسه سالانه مجمع عمومی به هیأت نظار تسلیم گردد.

ج- بانک مرکزی ایران حداقل ماهی یکبار خلاصه ای از وضع حسابهای خود را انتشار خواهد داد.

ماده 25-

الف- سود ویژه بانک در هر سال بشرح زیر تقسیم خواهد شد:

1- پرداخت مالیات بر درآمد بحساب درآمد عمومی دولت بر اساس مقررات مربوط بشرکتهای دولتی.

2- ده درصد برای اندوخته قانونی تا وقتیکه اندوخته مزبور معادل سرمایه بانک بشود.

3- مبلغی به پیشنهاد رئیس کل بانک و تصویب مجمع عمومی برای اندوخته احتیاطی.

4- مبلغی به پیشنهاد رئیس کل بانک و تصویب مجمع عمومی برای انتقال بحساب سال بعد.

ب- باقیمانده سود ویژه پس از تقسیمات مقرر در بند الف متعلق بدولت خواهد بود.

ماده 26-

الف- دولت موظف است در مقابل زیانهای احتمالی حاصل از تغییر برابریهای قانونی نسبت به طلا و پولهای خارجی و اتفاقات ناشی از قوه قهریه اسناد خزانه بی نام با سررسید معین صادر و ببانک مرکزی ایران تسلیم نماید.

ب- سود احتمالی حاصل از تغییر برابریهای قانونی نسبت به طلا و پولهای خارجی و اتفاقات ناشی از قوه قهریه به مصرف استهلاك اصل و بهره بدهی های دولت به بانک مرکزی ایران خواهد رسید و مازاد آن به خزانه دولت تحویل خواهد شد.

ج- سود و زیان ناشی از اجرای موافقت نامه های پرداخت موضوع بند ه ماده 12 این قانون بحساب دولت منظور خواهد شد.

الف- کلیه اسناد تعهد آور صادر از بانک مرکزی به استثنای اسناد مربوط به امور داخلی بانک دارای دو امضای مجاز خواهد بود.

ب- مدت و طرز نگاهداری اسناد و اوراق بازرگانی و دفاتر بانک مرکزی ایران بصورت عین و همچنین طرز تبدیل آنها بعکس یا فیلم یا نظائر آن بموجب آیین‌نامه ای خواهد بود که بتصویب شورای پول و اعتبار تعیین خواهد شد و این قبیل عکسها و فیلم ها و نظائر آن در دادگاهها پس از گذشتن مدتهای مقرر در آیین‌نامه حکم اصول اسناد را خواهند داشت.

ماده 28- اسکناسهای بانک مرکزی ایران و همچنین طلا و نقره و مطلسهای مسکوک فلزی متعلق ببانک مرکزی ایران از حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی و هر گونه مالیات و عوارض دیگر معاف است.

ماده 29- بانک مرکزی ایران در هر مورد که مصلحت اقتصادی و ارزی کشور ایجاب کند میتواند با تصویب هیات وزیران صادرکنندگان یک یا چند نوع کالا را از سپردن پیمان ارزی معاف نماید.

قسمت سوم- بانکداری

فصل اول- شرائط تأسیس بانک

ماده 30-

الف- تأسیس بانک و اشتغال بعملیات بانکی و استفاده از نام بانک درعنوان مؤسسات اعتباری فقط طبق مقررات این قانون ممکن است.

ب- تشخیص عملیات بانکی با شورای پول و اعتبار می‌باشد.

ج- تأسیس بانک در ایران موکول به تصویب اساسنامه آن بوسیله شورای پول و اعتبار و صدور اجازه از طرف بانک مرکزی ایران است.

د- مراجع ثبت شرکتهای نمیتوانند تقاضای تأسیس بانکی را در ایران به ثبت برسانند مگر آنکه اجازه نامه بانک مرکزی ایران و رونوشت گواهی شده اساسنامه مربوط که بتصویب شورای پول و اعتبار رسیده است ضمیمه تقاضای ثبت باشد.

ه- هر گونه تغییر در اساسنامه بانکها بایستی بتصویب شورای پول و اعتبار برسد.

و- ایجاد یا تعطیل شعبه یا باجه یا نمایندگی بانکها در داخل یا خارج کشور طبق آیین‌نامه ای خواهد بود که بتصویب شورای پول و اعتبار میرسد.

تبصره- بانکهایی که قبل از تصویب این قانون تأسیس شده اند و اساسنامه آنها با مقررات این قانون مغایرت دارد مکلفند اساسنامه خود را حداکثر ظرف یکسال از تاریخ تصویب این قانون با مقررات این قانون تطبیق دهند و آنرا بتصویب شورای پول و اعتبار برسانند.

ماده 31-

الف- تشکیل بانک فقط به صورت شرکت سهامی عام یا سهام با نام ممکن خواهد بود.

ب- مدیر عامل و رئیس هیأت مدیره و اکثریت اعضاء هیأت عامل و اکثریت اعضاء هیأت مدیره بانکهای ایرانی باید از اتباع ایران باشند.

ج- هر بانکی که بیش از چهل درصد سرمایه آن متعلق به اشخاص حقیقی اتباع خارج یا اشخاص حقوقی خارجی باشد از نظر این قانون بانک خارجی محسوب می‌شود و باید تحت عنوان بانک خارجی به ثبت برسد. از نظر این ماده هر شخص حقوقی که هفتاد و پنج درصد سرمایه آن متعلق باشخاص حقیقی یا حقوقی اتباع ایران نباشد خارجی تلقی می‌شود.

د- بانکهای ایرانی نمی‌توانند بیش از 40 درصد سهام خود را به اتباع خارجی یا اشخاص حقوقی که هفتاد و پنج درصد سرمایه آن متعلق به اتباع ایران نیست منتقل نمایند. انتقال سهام بانکهای ایرانی به

دولتهای خارجی مطلقاً ممنوع است. و مالکیت بیش از چهل درصد از سهام هیچ بانک ایرانی نمیتواند باشخاص حقیقی یا حقوقی خارجی تعلق پیدا کند مگر بموجب قانون.

ه- از تاریخ تصویب این قانون تأسیس بانکهای خارجی و مؤسسات اعتباری غیر بانکی خارجی که به عملیات متعارف بانکی اشتغال می ورزند فقط با تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد بود. مؤسسات اعتباری غیر بانکی مؤسساتی هستند که در عنوان خود از نام بانک استفاده نمی کنند ولی به تشخیص بانک مرکزی ایران واسطه بین عرضه کنندگان و متقاضیان وجوه و اعتبار می باشند و عملیات آنها در حجم و نحوه توزیع اعتبارات مؤثر است.

ماده 32-

الف- سرمایه بانکها فقط به صورت پول رایج کشور قابل پرداخت است.

ب- حداقل سرمایه بانکهای ایرانی دویست میلیون ریال است که باید تماماً تعهد شده و اقبلاً پنجاه درصد آن پرداخت و قبل از تسلیم تقاضای تأسیس نزد بانک مرکزی ایران سپرده شده باشد. حداقل سرمایه بانکهای خارجی دویست میلیون ریال است که باید تماماً قبل از تسلیم تقاضای تأسیس در بانک مرکزی ایران سپرده شده باشد.

ج- بانک مرکزی ایران با تصویب شورای پول و اعتبار می تواند مهلت پرداخت سرمایه تعهد شده بانک های ایرانی را تعیین و برای اجراء به بانکها ابلاغ نماید.

د- بانک مرکزی ایران میتواند با تصویب هیأت وزیران حداقل سرمایه مذکور در بند ب را در مورد کلیه بانکها یا در مورد بانکهایی که فعالیت آنها در رشته های مخصوصی است افزایش دهد.

فصل دوم- شرایط و نحوه فعالیت بانکها

ماده 33-

الف- میزان و نحوه ایجاد اندوخته قانونی بانکها و طرز استفاده از آن طبق آیین نامه ای که بتصویب شورای پول و اعتبار خواهد رسید تعیین خواهد شد. اندوخته قانونی از 0/015 سود ویژه سالانه کمتر و از 0/020 بیشتر نخواهد بود. اندوخته قانونی پس از آنکه بمیزان سرمایه رسید اختیاری است.

ب- در صورتیکه سرمایه بانکی بر اثر زیان از حداقل مقرر در این قانون کمتر شود باید بر اساس آیین نامه ای که در این مورد بتصویب شورای پول و اعتبار خواهد رسید سرمایه خود را تکمیل نماید.

ج- نحوه و اصول حسابداری و دفترداری بانکها بنحوی که ترازنامه مربوط نشان دهنده کلیه دارائیهها و بدهیهای بانک باشد بوسیله شورای پول و اعتبار تعیین خواهد شد و بانکها مکلف به اجرای آن خواهند بود.

د- میزان استهلاك دارائیههای منقول و غیرمنقول قابل استهلاك و هزینه های تأسیس و توسعه و همچنین میزان اندوخته های احتیاطی بانکها از طرف شورای پول و اعتبار تعیین خواهد شد و بانکها موظف باجرائی آن خواهند بود.

ه- بانکها مکلفند ترازنامه و حساب سود و زیان خود را بگواهی حسابداران رسمی برسانند.

و- مدت و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی و اسناد و دفاتر بانکها بصورت عین و همچنین طرز تبدیل آنها بعکس یا فیلم یا نظایر آن بموجب آیین نامه ای که بتصویب شورای پول و اعتبار خواهد رسید تعیین خواهد شد و این قبیل عکسها و فیلمها و نظایر آن در دادگاهها پس از گذاشتن مدتهای مقرر در آیین نامه حکم اصول اسناد را خواهند داشت.

ماده 34- انجام عملیات زیر برای بانکها ممنوع است:

1- خرید و فروش کالا بمنظور تجارت.

2- معاملات غیرمنقول جز برای بانکهایی که هدف آنها انجام معاملات غیرمنقول است.

3- خرید سهام و مشارکت در سرمایه یک یا چند شرکت و یا خرید اوراق بهادار داخلی یا خارجی

به حساب خود به میزانی بیش از آنچه بانک مرکزی ایران به موجب دستورها یا آیین نامه های خاص تعیین خواهد کرد.

4- اعطای اعتبار به اعضای ارکان خود و مؤسساتی که اعضای مزبور در آن ذی نفعند و سایر اشخاص حقیقی یا حقوقی بیش از آنچه بانک مرکزی ایران به موجب دستورها یا آیین نامه های خاص تعیین خواهد کرد.

5- اعطای اعتبار باعضای ارکان یا رؤسای ادارات و بازرسان بانک مرکزی ایران مگر با رعایت آیین نامه ای که در این مورد به تصویب شورای پول و اعتبار خواهد رسید.

6- انتشار اوراق دیداری در وجه حامل.

تبصره - تملک غیر منقول برای استیفاء مطالبات یا برای تأمین محل کار یا مسکن کارکنان بانک و معاملات نسبت به آن طبق شرایطی که بانک مرکزی ایران تعیین خواهد نمود مشمول ممنوعیت موضوع بند 2 این ماده نخواهد بود.
ماده 35-

الف - محکومین به سرقت، ارتشاء، اختلاس، خیانت در امانت، کلاهبرداری، جعل و تزویر، صدور چک بی محل و ورشکستگی به تقصیر یا تقلب اعم از اینکه حکم از دادگاه های داخلی یا خارج کشور صادر شده یا محکوم مجرم اصلی یا شریک یا معاون جرم بوده باشد از تصدی اداره امور بانکها بهر عنوان ممنوع میباشند.

ب - مدیران و رؤسای هیچ بانکی نمیتوانند بدون اجازه بانک مرکزی ایران در بانک دیگری سهم یا سمتی داشته باشند.

ج - هر بانک در مقابل خساراتی که در اثر عملیات آن متوجه مشتریان می شود مسئول و متعهد جبران خواهد بود.

مدیر عامل، رئیس هیأت مدیره، اعضاء هیأت عامل و اعضاء هیأت مدیره هر بانک نیز در مقابل صاحبان سهام و مشتریان مسئول خساراتی میباشند که بعلت تخلف هر یک از آنها از مقررات و قوانین و آیین نامه های مربوط باین قانون یا اساسنامه آن بانک به صاحبان سهام یا مشتریان وارد می شود.

تبصره - مرجع صالح برای تشخیص و تطبیق احکام صادره از دادگاههای خارجی در مورد بند الف این ماده وزارت دادگستری است.

ماده 36- طرز تهیه و تنظیم ترازنامه و حساب سود و زیان بانکها و مؤسسات اعتباری از طرف بانک مرکزی ایران تعیین خواهد شد.

ماده 37- بانکها مکلفند مقررات این قانون و آیین نامه های متکی بر آن و دستورهای بانک مرکزی ایران را که بموجب این قانون یا آیین نامه های متکی بر آن صادر می شود و همچنین مقررات اساسنامه مصوب خود را رعایت کنند.

ماده 38-

الف - کلیه بانکهایی که در ایران کار می کنند عضو کانون بانکها شناخته می شوند.

ب - کانون بانکهای دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی بوده و بموجب اساسنامه ای که بتصویب شورای پول و اعتبار خواهد رسید اداره خواهد شد.

فصل سوم - ترتیب انحلال و ورشکستگی بانکها

ماده 39- (اصلاحی 1358/12/18) در موارد زیر ممکن است بنا به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی ایران و تأیید شورای پول و اعتبار و تصویب هیأتی مرکب از نخست وزیر و وزیر امور اقتصادی و دارائی و وزیر دادگستری اداره امور بانک به عهده بانک مرکزی ایران واگذار شود یا ترتیب دیگری برای اداره بانک داده شود یا اجازه تأسیس بانک لغو شود.

الف- در صورتیکه مقامات صلاحیتدار بانک تقاضا نمایند.

ب- در صورتیکه بانک در مدت یکسال از تاریخ ابلاغ اجازه تأسیس عملیات خود را شروع نکند.

ج- در صورتیکه بانکی بدون عذر موجه فعالیت خود را برای مدتی متجاوز از یک هفته قطع کند.

د- در صورتیکه بانکی برخلاف این قانون و آیین‌نامه های متکی بر آن و دستورات بانک مرکزی ایران که بموجب این قانون یا آیین‌نامه های متکی بر آن صادر می‌شود و یا برخلاف اساسنامه مصوب خود عمل نماید.

ه- در صورتیکه قدرت پرداخت بانکی بخطر افتد یا سلب شود.

تبصره- بانکی که اجازه تأسیس آن لغو می‌شود از تاریخ الغاء اجازه تأسیس طبق دستور بانک مرکزی ایران عمل خواهد کرد.

ماده 40- طرز اداره بانک در موارد مذکور در ماده 39 و نحوه الغاء اجازه تأسیس بموجب آیین‌نامه ای می‌باشد که بتصویب کمیسیونهای دارائی مجلسین خواهد رسید.
ماده 41-

الف- در صورتیکه توقف با ورشکستگی بانکی اعلام شود دادگاه قبل از هر گونه اتخاذ تصمیم نظر بانک مرکزی ایران را جلب خواهد کرد. بانک مرکزی ایران از تاریخ وصول استعلام دادگاه باید ظرف یک ماه نظر خود را کتباً به دادگاه اعلام دارد. دادگاه با توجه بنظر بانک مرکزی ایران و دلایل موجود در پرونده تصمیم مقتضی اتخاذ خواهد کرد.

ب- تصفیه امور بانک ورشکسته با اداره تصفیه امور ورشکستگی می‌باشد.

ج- در تمام موارد انحلال و ورشکستگی بانکها تصفیه امور آنها با نظارت نماینده بانک مرکزی ایران انجام خواهد گرفت.

د- استرداد سپرده‌های پس انداز یا سپرده‌های مشابه تا میزان پنجاه هزارریال در درجه اول و سپرده‌های حساب جاری و سپرده‌های ثابت تا همان مبلغ در درجه دوم بر کلیه تعهدات دیگر بانکهای منحل شده یا ورشکسته و سایر حقوق ممتازه مقدم است.

ه- با انحلال یا ورشکستگی یک بانک نام آن از دفاتر اداره ثبت حذف خواهد شد.

تبصره- (اصلاحی 1394/07/07) مواد (39)، (40) و (41) (به استثنای بند «د» ماده اخیر) قانون پولی و بانکی کشور مصوب 1351/4/18 شامل تمامی مؤسسات اعتباری غیربانکی که با تشخیص بانک مرکزی به عملیات بانکی مبادرت می‌ورزند به استثنای صندوق های توسعه ای و حمایتی دولتی و غیردولتی مانند صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی در محدوده اساسنامه فعلی خود، نیز می‌گردند.

فصل چهارم- مقررات کیفری و انتظامی

ماده 42-

الف- خرید و فروش ارز و هر گونه عملیات بانکی که موجب انتقال ارز یا تعهد ارزی گردد یا ورود یا خروج ارز یا پول رایج کشور بدون رعایت مقرراتی که بانک مرکزی ایران بموجب ماده 11 این قانون مقرر می‌دارد ممنوع است. متخلفین بجزای نقدی تا معادل 50% مبلغ موضوع تخلف محکوم خواهند شد.

ب- تأسیس بانک و اشتغال به بانکداری بدون رعایت مقررات این قانون و استفاده از نام بانک در عنوان مؤسسات اعتباری ممنوع است. مرتکب به حبس تأدیبی تا ششماه محکوم خواهد شد و در صورت اقتضاء دادستان میتواند بدخواست بانک مرکزی ایران موقتاً دستور تعطیل مؤسسه را تا تعیین تکلیف نهائی آن از طرف دادگاه بدهد.

تبصره- تعقیب کیفری در موارد فوق منوط بشکایت بانک مرکزی ایران است.

ماده 43- بانکها و مؤسسات اعتباری که نسبتهای مقرر در بندهای 2 و 3 و 5 و 6 ماده 14 را رعایت

کنند به تشخیص شورای پول و اعتبار مکلف پرداخت مبلغی معادل 12% در سال نسبت به مبلغ مورد تخلف خواهند بود.

ماده 44- تخلف از سایر مقررات این قانون و آیین نامه های آن و دستورات بانک مرکزی ایران که بموجب این قانون یا آیین نامه های آن صادر می شود موجب مجازاتهای انتظامی زیر خواهد بود:

1- تذکر کتبی به مدیران یا متصدیان متخلف.

2- پرداخت مبلغی روزانه تا حداکثر دو بیست میلیون ریال برای ایام تخلف.

3- ممنوع ساختن بانک یا مؤسسه اعتباری غیر بانکی از انجام بعضی امور بانکی بطور موقت یا دائم. مرجع رسیدگی به تخلفات موضوع این ماده و صدور حکم به مجازاتهای انتظامی هیأت انتظامی بانکها خواهد بود که مرکب از نماینده دادستان کل و یک نفر از اعضای شورای پول و اعتبار بانتهاب شورا و یک نفر از اعضای شورایعالی بانکها با انتخاب شورای عالی بانکها، دبیر کل بانک سمت دادستان هیأت را خواهد داشت. احکام هیأت انتظامی ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ قابل تجدیدنظر در شورای پول و اعتبار خواهد بود و رأی شورا قطعی است.

تبصره 1- وجوه موضوع ماده 43 و بند 2 این ماده وسیله بانک مرکزی ایران از بانک یا مؤسسه مربوط وصول و بحساب درآمد عمومی منظور خواهد شد.

تبصره 2- ترتیب رسیدگی و تشخیص تخلفات و تعیین هر یک از مجازاتهای انتظامی برای تخلفات و ترتیب درخواست تجدید نظر و طرز رسیدگی مجدد و اجرای تصمیمات هیأت رسیدگی و شورای پول و اعتبار مطابق آیین نامه ای خواهد بود که بتصویب شورای پول و اعتبار خواهد رسید.

ماده 45- کلیه قوانین و مقررات دیگر در مواردی که با این قانون مغایرت دارد از تاریخ اجرای این قانون ملغی است و تا زمانی که آئین نامه های این قانون بتصویب نرسیده است آیین نامه های سابق مشروط بر اینکه با مفاد این قانون به تشخیص شورای پول و اعتبار معارض نباشد قابل اجرا خواهد بود.

قانون فوق مشتمل بر چهل و پنج ماده و بیست تبصره پس از تصویب مجلس سنا در جلسه روز چهارشنبه 1351/4/7 در جلسه روز یکشنبه هیجدهم تیرماه یکهزار و سیصد و پنجاه و یک شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی

قانون بر نامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (1394- 1390)

مصوب 1389/10/25

ماده 95- به منظور تضمین بازپرداخت وجوه متعلق به سپرده گذاران بانکها و سایر مؤسسات اعتباری در صورت ورشکستگی، به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می شود حداکثر تا پایان سال اول برنامه، نسبت به ایجاد صندوق ضمانت سپرده ها با رعایت شرایط ذیل اقدام نماید:

الف - صندوق ضمانت سپرده ها نهاد عمومی غیر دولتی است که از محل حق عضویت های دریافتی از بانکها و سایر مؤسسات اعتباری اداره خواهد شد.

ب - عضویت کلیه بانکها و سایر مؤسسات اعتباری در صندوق ضمانت سپرده ها الزامی است.

ج - میزان حق عضویتها متناسب با گردش مالی بانکها و مؤسسات اعتباری مذکور بنابه پیشنهاد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیأت وزیران می رسد.

د - اساسنامه صندوق ضمانت سپرده ها بنابه پیشنهاد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و با هماهنگی معاونت به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

شماره ابلاغ: 102595/ت/47632 هـ شماره انتشار: 19648

تاریخ ابلاغ: 1391/05/22 تاریخ روزنامه رسمی: 1391/05/26

هیأت وزیران در جلسه مورخ 10/12/1390 بنا به پیشنهاد مشترک بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و به استناد بند (د) ماده (95) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران - مصوب 1389- اساسنامه صندوق ضمانت سپرده ها را به شرح زیر تصویب نمود:

اساسنامه صندوق ضمانت سپرده ها مصوب 1390/12/10 با اصلاحات و الحاقات بعدی

فصل اول - تعاریف و کلیات

ماده 1- اصطلاحات مندرج در این اساسنامه، در معانی مشروح زیر به کار می روند:

الف - اساسنامه: اساسنامه صندوق ضمانت سپرده ها.

ب - بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

پ - صندوق: صندوق ضمانت سپرده ها

ت - مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی می باشد.

ث - سپرده گذار: شخصی که مبادرت به تودیع سپرده نزد مؤسسه اعتباری می نماید.

ج - شعبه بانک خارجی: واحد عملیاتی از یک بانک خارجی که با مجوز و تحت نظارت بانک مرکزی در ایران فعالیت می نماید.

چ - حق عضویت: وجوهی که مؤسسه اعتباری براساس مصوبه هیأت وزیران و متناسب با گردش مالی خود به صندوق پرداخت می نماید.

ح - کمیته اضطرار: کمیته ای که با حضور رئیس کل بانک مرکزی، عضو هیأت عامل ناظر بر بخش نظارت بانک مرکزی، مدیرکل نظارت بر بانکها و مؤسسات اعتباری بانک مرکزی و مدیرعامل صندوق تشکیل می شود.

ماده 2- صندوق به صورت نهاد عمومی غیردولتی، برای مدت نامحدود و به منظور تضمین بازپرداخت وجوه متعلق به سپرده گذاران در صورت ورشکستگی مؤسسات اعتباری تأسیس می گردد.

ماده 3- مرکز اصلی صندوق شهر تهران است و در تهران و یا سایر نقاط کشور شعبه ای ندارد.

ماده 4- صندوق با تابعیت ایرانی تأسیس شده و دارای شخصیت حقوقی مستقل و استقلال اداری و مالی بوده و براساس مفاد این اساسنامه و سایر قوانین و مقررات مربوط فعالیت می نماید.

فصل دوم - وظایف و اختیارات صندوق

ماده 5 - وظایف و اختیارات صندوق عبارت است از:

الف - ضمانت سپرده های هر شخص اعم از ریالی و ارزی در هر مؤسسه اعتباری.

تبصره - سقف تضمین برای هریک از سپرده گذاران به پیشنهاد هیأت امانه به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ب - دریافت حق عضویت از مؤسسات اعتباری.

پ - پرداخت سپرده ها پس از اعلام کمیته اضطرار.

سرمایه گذاری در اوراق مالی ضمانت شده توسط بانک مرکزی و یا دولت حداکثر تا سقف هفتاد درصد منابع صندوق و صرفاً در مواقعی که منابع صندوق آزاد بوده و تعهدی بر ذمه صندوق وجود نداشته باشد. خرید اوراق یادشده در آخرین روز فروش اوراق مذکور مجاز است.

تبصره - بانک مرکزی در صورت عدم تکافوی منابع صندوق برای ایفای تعهدات می تواند پس از تأیید هیأت عامل بانک مرکزی و تصویب هیأت وزیران بخشی از منابع مالی صندوق را به صورت تسهیلات تأمین نماید.

ماده 6 - (منسوخه 1392/01/18) سپرده‌های زیر، مشمول ضمانت صندوق نمی شوند:

الف - سپرده‌های تودیع شده نزد مؤسسات اعتباری توسط مؤسسات اعتباری دیگر

ب - سپرده‌های متعلق به دستگاه‌های دولتی

پ - سپرده‌های متعلق به مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی

ت - سپرده‌های متعلق به شرکتهای بیمه، صندوقهای بازنشستگی، صندوقهای سرمایه‌گذاری مشترک، شرکتهای تأمین سرمایه، شرکتهای سرمایه‌گذاری و شرکتهایی که مؤسسه اعتباری به طور مستقیم حداقل ده درصد (10%) از سهام آن شرکت را در تملک دارد.

ث - سپرده‌های متعلق به صاحبان بیش از یک درصد سهام مؤسسه اعتباری و افراد تحت تکفل آنها که در همان مؤسسه اعتباری تودیع شده باشد.

ج - سپرده‌های متعلق به مدیرعامل، قائم مقام مدیرعامل، اعضای هیأت مدیره، هیأت عامل یا نمایندگان آنها و بازرسی یا بازرسان قانونی مؤسسه اعتباری و افراد تحت تکفل آنها که در همان مؤسسه اعتباری تودیع شده باشد.

چ - سپرده‌های متعلق به حسابرس مستقل مؤسسه اعتباری اعم از حقیقی و حقوقی و صاحبان امضای گزارش حسابرسی و افراد تحت تکفل آنها که در همان مؤسسه اعتباری تودیع شده باشد.

ح - سپرده‌های متعلق به اعضای ارکان صندوق و افراد تحت تکفل آنها.

خ - سپرده‌هایی که ناشی از ارتکاب جرم پولشویی یا تأمین مالی تروریسم بوده و درخصوص آنها حکم قطعی از مراجع صالح قضایی صادر شده باشد.

د - سپرده‌های مسدود شده به موجب حکم قضایی.

ذ - سپرده‌هایی که به عنوان وثیقه نزد مؤسسه اعتباری نگهداری می شوند.

تبصره - تشخیص و احراز هر یک از موارد مذکور بر عهده صندوق می‌باشد.

فصل سوم - ارکان صندوق

ماده 7 - ارکان صندوق عبارتند از:

الف - هیأت امنا

ب - هیأت مدیره

پ - مدیرعامل

ت - بازرس قانونی

ماده 8 - (اصلاحی 1392/01/18) اعضای هیأت امنای صندوق از شش نفر به شرح زیر تشکیل می‌شود:

الف - رئیس کل بانک مرکزی به عنوان رئیس هیأت امنا

ب - وزیر امور اقتصادی و دارایی یا معاون وی

پ - معاون برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور یا معاون وی

ث - عضو هیأت عامل ناظر بر بخش نظارت بانک مرکزی

ج - یک نفر از مدیران عامل بانکهای دولتی به انتخاب وزیر امور اقتصادی و دارایی

چ - یک نفر از مدیران عامل بانکهای غیردولتی به انتخاب وزیر امور اقتصادی و دارایی

تبصره - دوره تصدی هر یک از نمایندگان مذکور در بندهای (ج) و (چ) دو سال بوده و انتخاب مجدد آنها بلامانع است.

ماده 9 - جلسات هیأت امنای صندوق با دعوت رئیس هیأت امنا و با حضور حداقل پنج عضو رسمیت یافته و تصمیمات آن حداقل با چهار رأی معتبر است. هیأت امنا در هر سال حداقل یک بار تشکیل جلسه می‌دهد.

ماده 10 - وظایف و اختیارات هیأت امنا به عنوان بالاترین رکن صندوق با رعایت قوانین و مقررات مربوط به شرح زیر است:

الف - تعیین خط مشی ها، سیاستها و برنامه های صندوق و اعمال نظارت بر فعالیتهای آن

ب - بررسی گزارش عملکرد سالانه هیأت مدیره و بازرس قانونی و اخذ تصمیمات مقتضی

پ - بررسی و تصویب بودجه سالانه صندوق که از سوی هیأت مدیره پیشنهاد می شود و نیز صورت های مالی با توجه به گزارش بازرس قانونی

ت - بررسی و تصویب ساختار و تشکیلات صندوق و تغییرات آتی آن

ث - تعیین و عزل اعضای هیأت مدیره به پیشنهاد رئیس هیأت امانا

ج - تعیین حق الزحمه و پاداش اعضای هیأت مدیره، مدیرعامل و بازرس قانونی به پیشنهاد رئیس هیأت امانا

چ - بررسی و اتخاذ تصمیم درباره ارجاع دعاوی به داوری و صلح دعاوی به پیشنهاد هیأت مدیره

ح - تعیین روزنامه کنترالانتشار برای درج کلیه آگهی های صندوق

خ - اخذ تصمیم نسبت به هر موضوع دیگری که از طرف رئیس هیأت امانا و یا هیأت مدیره صندوق مطرح می گردد و رسیدگی به آن طبق قانون یا اساسنامه در صلاحیت هیأت امانا می باشد.

ماده 11- هیأت مدیره به منظور اداره امور صندوق در چارچوب مفاد اساسنامه و مصوبات هیأت امانا از یک نفر رئیس، چهار نفر عضو اصلی و یک نفر عضو علی البدل تشکیل می گردد. اعضای هیأت مدیره با پیشنهاد رئیس هیأت امانا و تصویب هیأت امانا و با حکم رئیس هیأت امانا به مدت سه سال منصوب می شوند. هیأت مدیره در اولین جلسه از بین اعضای خود یک نفر را به عنوان رئیس هیأت مدیره انتخاب می نماید.

تبصره 1- اعضای هیأت مدیره باید از میان افراد صاحب نظر و با تجربه در امور پولی، بانکی، اقتصادی، حقوقی، مالی و برنامه ریزی با حداقل ده سال سابقه کار مرتبط و حداقل مدرک تحصیلی کارشناسی مرتبط انتخاب گردند.

تبصره 2- هیأت امانا حداکثر یک ماه قبل از پایان دوره مسئولیت اعضای هیأت مدیره نسبت به انتخاب اعضای جدید اقدام می نماید. تا زمان انتخاب اعضای جدید، اعضای قبلی به خدمت خود ادامه خواهند داد.

تبصره 3- در صورت استعفا یا فوت یا عزل هر یک از اعضای هیأت مدیره یا وجود موانع قانونی دیگر، هیأت امانا بلافاصله با درخواست هر یک از اعضای هیأت مدیره، بازرس قانونی یا رئیس هیأت امانا، جهت تکمیل اعضای هیأت مدیره، تشکیل جلسه می دهد. در این صورت انتخاب عضو یا اعضای جدید برای بقیه مدت دوره هیأت مدیره است و مسئولیت سایر اعضای هیأت مدیره تا انتخاب اعضای جدید همچنان به قوت خود باقی خواهد بود.

ماده 12- هیأت مدیره حداقل هفته ای یک بار بنا به دعوت رئیس هیأت مدیره و یا مدیرعامل در محل صندوق تشکیل جلسه می دهد. برای هر یک از جلسات هیأت مدیره باید صورت جلسه ای شامل خلاصه مذاکرات و تصمیمات اتخاذ شده در جلسه با قید تاریخ، تنظیم و به امضای تمامی اعضای حاضر برسد.

تبصره 1- جلسات هیأت مدیره با حضور اکثریت اعضا رسمیت می یابد. تصمیمات هیأت مدیره با آرای اکثریت هیأت مدیره معتبر است.

تبصره 2- هر یک از اعضای هیأت مدیره که با تمام یا قسمتی از تصمیمات مندرج در صورتجلسه مخالف باشد باید نظر خود را در صورتجلسه قید نماید.

ماده 13- وظایف و اختیارات هیأت مدیره به شرح زیر می باشد:

الف - اجرای اساسنامه و مصوبات هیأت امانا

ب - بررسی و تأیید بودجه و نیز صورتهای مالی، عملیات و عملکرد سالانه صندوق جهت ارایه به بازرس قانونی و هیأت امانا

پ - بررسی و رسیدگی به گزارشهای بازرس قانونی، بخش کنترل داخلی و همچنین گزارشهای عملکرد سه ماهه صندوق که هر سه ماه یک بار، توسط مدیرعامل ارائه می گردد. چنانچه مدیرعامل گزارشهای موضوع این بند را به موقع ارائه نکند، هیأت مدیره موظف است نسبت به اخذ این گزارش اقدام عاجل و مؤثر نماید.

ت - اتخاذ تصمیم درخصوص عقد هر نوع قرارداد با اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و یا غیردولتی و تغییر، تبدیل، فسخ و اقاله آنها و همچنین خرید و فروش و معاوضه اموال منقول و غیرمنقول به حساب صندوق و سایر تصمیمات در رابطه با موضوع در چارچوب مصوبات هیأت امنا و با رعایت مقررات مربوط.

ث - اتخاذ تصمیم درخصوص افتتاح حساب نزد مؤسسات اعتباری و استفاده از آن به نام صندوق

ج - برقراری نظام حسابرسی داخلی و استقرار نظام کنترل های داخلی مناسب

چ - ارائه پیشنهاد ارجاع دعای و موارد اختلاف به داور و صلح دعای به هیأت امنا

ح - اتخاذ تصمیم در مورد مطالبات مشکوک الوصول و یا لاوصول صندوق

خ - پیشنهاد سقف حق عضویت پرداختی مؤسسات اعتباری به بانک مرکزی از طریق هیأت امنا

د - بررسی و اخذ تصمیم در مورد سرمایه گذاری منابع صندوق در چارچوب مفاد اساسنامه و مصوبات هیأت امنا

ذ - سازماندهی پرداخت و وجوه ضمانت شده سپرده ها مطابق با مقررات موجود، مفاد این اساسنامه و مصوبات هیأت امنا

ر - بررسی و تصویب پیشنهادات مدیرعامل درخصوص برقراری ارتباط، تبادل اطلاعات و تجربیات و یا عنداللزوم انعقاد تفاهم نامه با سازمانهای بین المللی مربوط از جمله مؤسسات بیمه سپرده در سایر کشورها و انجمن بین المللی مؤسسات بیمه سپرده ها در چارچوب مقررات قوانین و مقررات موجود

ز - نظارت مستمر بر وصول مطالبات صندوق و پرداخت دیون آن

ژ - اتخاذ تصمیم راجع به کلیه اموری که توسط مدیرعامل در محدوده اختیارات خود و یا توسط

هیأت امنا در دستور کار هیأت مدیره قرار می گیرد.

تبصره - هیأت مدیره می تواند با حفظ مسئولیت برخی از وظایف خود را به مدیرعامل تفویض نماید. ماده 14- مدیرعامل به عنوان بالاترین مقام اجرایی و اداری صندوق است که به پیشنهاد هیأت مدیره و با تصویب هیأت امنا و تأیید و حکم رئیس هیأت امنا، برای سه سال تعیین می گردد و عزل وی با پیشنهاد هیأت مدیره و یا رئیس کل بانک مرکزی و تصویب هیأت امنا صورت می گیرد.

تبصره - مدیرعامل صندوق نمی تواند از بین اعضای هیأت مدیره انتخاب شود.

ماده 15- وظایف و اختیارات مدیرعامل به شرح زیر می باشد:

الف - اجرای تصمیمات هیأت امنا و هیأت مدیره

ب - اداره امور جاری در چارچوب قوانین و مقررات مربوط

پ - عزل و نصب کارکنان و مدیران صندوق با رعایت قوانین و مقررات مربوط

ت - تدوین آیین نامه های اداری، استخدامی، مالی، معاملاتی جهت ارائه به مراجع ذی صلاح برای تصویب

ث - تهیه و تدوین ساختار صندوق جهت ارائه به هیأت مدیره و استقرار و عملیاتی نمودن ساختار و تشکیلات مصوب

ج - نمایندگی صندوق در مقابل اشخاص حقیقی یا حقوقی دادگاهها و سایر مراجع قضایی با حق توکیل غیر

چ - اقدام به سازش، ارجاع به داور و تعیین داور و کارشناس با رعایت اصل یکصد و سی و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و سایر مقررات مربوط

ح - تهیه و تنظیم برنامه و بودجه سالانه، گزارشات و صورت های مالی، گزارش عملکرد دوره ای صندوق برای ارایه به هیأت مدیره

خ - اقدام در مورد وصول مطالبات و بستنکاری های صندوق و پرداخت بدهی های صندوق
د - ارایه گزارش تشخیص مطالبات مشکوک الوصول به هیأت امنای پس از تصویب در هیأت مدیره
ذ - پیشنهاد برقراری ارتباط، تبادل اطلاعات و تجربیات و عنداللزوم انعقاد تفاهم نامه با سازمان های بین المللی مربوط از جمله مؤسسات بیمه سپرده در سایر کشورها و انجمن بین المللی بیمه سپرده ها در چارچوب قوانین و مقررات و مصوبات هیأت مدیره
ر - انجام وظایف و اختیاراتی که هیأت مدیره به مدیرعامل تفویض می نماید.
تبصره 1- مدیرعامل می تواند برخی از اختیارات خود را به مدیران یا کارکنان صندوق به تشخیص و مسئولیت خود واگذار کند.

تبصره 2- مدیرعامل مسئول حسن اجرای تمامی امور صندوق و حافظ حقوق، منافع و اموال صندوق می باشد.

تبصره 3- (اصلاحی 1392/01/18) کلیه چک ها، سفته ها، پروات و سایر اسناد و اوراق مالی، تجاری، اعتباری و تعهدآور با امضای مدیرعامل، یکی از اعضای هیأت مدیره با مهر صندوق معتبر خواهد بود. تمامی قراردادهای و مکاتبات عادی و جاری صندوق با امضای مدیرعامل معتبر خواهد بود.
ماده 16- وظایف بازرسی قانونی بر عهده سازمان حسابرسی می باشد که باید گزارشات خود را به هیأت امنای ارایه نماید.

ماده 17- وظایف بازرسی قانونی عبارت است از:

الف - نظارت مستمر بر حسن اجرای مفاد اساسنامه صندوق
ب - تطبیق عملیات و هزینه های صندوق با مقررات مربوط
پ - بررسی و اظهارنظر در مورد صورت های مالی، دفاتر و عملیات صندوق و ارایه نظرات خود به هیأت امنای

ت - بررسی و اظهارنظر درخصوص اموری که از سوی هیأت امنای ارجاع می شود.

ث - اظهارنظر در مورد صحت و سقم گزارش های هیأت مدیره به هیأت امنای

ماده 18- بازرسی قانونی در ایفای وظایف خود و بدون مداخله در امور جاری صندوق، کلیه اسناد و دارایی ها و حساب های صندوق را مورد رسیدگی قرار داده و با درخواست کتبی از مدیرعامل می تواند به اطلاعات، مدارک و مستندات صندوق که لازم می داند دسترسی داشته باشد. مدیرعامل صندوق نیز موظف است که در اسرع وقت نسبت به ارایه پاسخ به درخواست کتبی بازرسی قانونی اقدام نماید.

تبصره - بازرسی قانونی چنانچه در حین بازرسی، اشکالاتی را ملاحظه نماید یا گزارشاتی مبنی بر بروز تخلفات از قوانین و مقررات مربوط و یا مشکلاتی در صندوق دریافت دارد، مکلف است مراتب را به طور کتبی به اطلاع مدیرعامل برساند. چنانچه برای رفع مشکلات مذکور، اقدامی صورت نگرفت، باید موضوع را به هیأت امنای گزارش نماید.

فصل چهارم - مقررات مالی

ماده 19- سال مالی صندوق از اول فروردین ماه هر سال شروع و در پایان اسفند ماه همان سال خاتمه می یابد، به استثنای سال اول تأسیس که از تاریخ تشکیل تا آخر اسفند ماه همان سال خواهد بود.

ماده 20- صورت های مالی و حساب های صندوق طبق استانداردهای حسابداری تنظیم و نگهداری می شوند.

ماده 21- سی درصد از مانده منابع صندوق که تحت هیچ عنوان قابل سرمایه گذاری نمی باشند به همراه سایر منابع صندوق که مصروف سرمایه گذاری نشده اند، در حسابی نزد بانک مرکزی نگهداری

می‌شود.

ماده 22- هیأت مدیره موظف است بودجه پیشنهادی صندوق را برای سال بعد تنظیم و حداکثر تا پایان آذر هر سال به هیأت امنای ارائه نماید. هیأت امنای نیز موظف است تا پایان بهمن همان سال، بودجه سال بعد را تصویب و به هیأت مدیره ابلاغ کند.

ماده 23- هیأت مدیره موظف است گزارش مالی سالانه صندوق مشتمل بر صورت های مالی به همراه گزارش فعالیت، وضعیت عمومی و عملکرد سالانه صندوق را تا حداکثر دو ماه پس از پایان سال مالی به بازرس قانونی و هیأت امنای ارسال کند.

تبصره 1- بازرس قانونی مکلف است نسخه ای از نظرات خود را در مورد صورت های مالی سالانه و گزارش های مالی و صورت دارایی ها و بدهی ها، یک ماه پیش از تاریخ برگزاری جلسه هیأت امنای، به هیأت امنای تسلیم نماید.

تبصره 2- تصویب صورت های مالی صندوق توسط هیأت امنای به منزله مفصلا حساب مدیرعامل و اعضای هیأت مدیره برای عملکرد سال مالی مورد نظر می‌باشد.

ماده 24- مزاد درآمد بر هزینه های صندوق در هر سال مالی پس از طی مراحل قانونی به حساب منابع صندوق منظور می‌گردد.

فصل پنجم - سایر مقررات

ماده 25- صندوق، وجوه سپرده های مشمول ضمانت را از طریق یکی از مؤسسات اعتباری و ظرف بیست روز پس از اعلام کمیته اضطرار و بر اساس دستورالعمل مصوب هیأت امنای پرداخت می‌نماید.

ماده 26- صندوق به میزان پرداخت سپرده های ضمانت شده، جزء بستانکاران مؤسسه اعتباری ذی ربط قرار می‌گیرد. به این منظور صندوق پیش از اقدام به پرداخت سپرده های مشمول ضمانت سپرده گذاران مؤسسه اعتباری، ساز و کاری را اتخاذ می‌نماید تا با موافقت مکتوب مؤسسه اعتباری و هر یک از سپرده گذاران، تمامی حقوق مربوط به مطالبات سپرده گذاران از مؤسسه اعتباری ذی ربط، تا سقف های پرداخت شده به آنها، به صندوق انتقال یابد.

ماده 27- (اصلاحی 1392/01/18) پس از صدور حکم ورشکستگی مؤسسه اعتباری توسط دادگاه، صندوق شروع به پرداخت سپرده های سپرده گذاران مؤسسه اعتباری خواهد نمود.

ماده 28- مدیرعامل صندوق موظف است مدیران مؤسسه اعتباری، نماینده بانک مرکزی یا مدیر تصفیه را از میزان وجوه پرداخت صندوق به هر یک از سپرده گذاران مطلع سازد.

ماده 29- به منظور شفاف سازی و افزایش سطح آگاهی عمومی، هیأت مدیره صندوق می‌تواند گزارش عملکرد سالیانه صندوق را که متضمن اطلاعات محرمانه بانکی یا تجاری نباشد، منتشر نماید.

ماده 30- اعضای هیأت امنای، هیأت مدیره، بازرس قانونی، مدیرعامل، کارکنان صندوق و آن بخش از کارکنان بانک مرکزی و سایر اشخاصی که به هر نحو به اطلاعات صندوق دسترسی دارند، موظفند مراقبت لازم را در عدم افشای آن دسته از اطلاعات صندوق که محرمانه تلقی می‌شوند، نمایند.

معاون اول رئیس جمهور - محمدرضا رحیمی

قانون مجازات اسلامی مصوب 1392/02/01

ماده 20 - در صورتی که شخص حقوقی بر اساس ماده (143) این قانون مسؤول شناخته شود، با توجه به شدت جرم ارتكابی و نتایج زیان بار آن به یک تا دو مورد از موارد زیر محکوم می‌شود، این امر مانع از مجازات شخص حقیقی نیست:

الف - انحلال شخص حقوقی

- ب - مصادره کل اموال
- پ - ممنوعیت از یک یا چند فعالیت شغلی یا اجتماعی به طور دائم یا حداکثر برای مدت پنج سال
- ت - ممنوعیت از دعوت عمومی برای افزایش سرمایه به طور دائم یا حداکثر برای مدت پنج سال
- ث - ممنوعیت از اصدار برخی از اسناد تجاری حداکثر برای مدت پنج سال
- ج - جزای نقدی
- چ - انتشار حکم محکومیت به وسیله رسانه ها
- تبصره - مجازات موضوع این ماده، در مورد اشخاص حقوقی دولتی و یا عمومی غیردولتی در مواردی که اعمال حاکمیت می کنند، اعمال نمی شود.
- ماده 36-** حکم محکومیت قطعی در جرائم موجب حد محاربه و افساد فی الارض یا تعزیر تا درجه چهار و نیز کلاهبرداری بیش از یک میلیارد (1.000.000.000) ریال در صورتی که موجب اخلال در نظم یا امنیت نباشد در یکی از روزنامه های محلی در یک نوبت منتشر می شود.
- تبصره - انتشار حکم محکومیت قطعی در جرائم زیر که میزان مال موضوع جرم ارتكابی، یک میلیارد (1.000.000.000) ریال یا بیش از آن باشد، الزامی است و در رسانه ملی یا یکی از روزنامه های کثیرالانتشار منتشر می شود:
- الف - رشاء و ارتشاء
- ب - اختلاس
- پ - اعمال نفوذ برخلاف حق و مقررات قانونی در صورت تحصیل مال توسط مجرم یا دیگری
- ت - مداخله وزرا و نمایندگان مجلس و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری
- ث - تبانی در معاملات دولتی
- ج - اخذ پورسانت در معاملات خارجی
- چ - تعديت مأموران دولتی نسبت به دولت
- ح - جرائم گمرکی
- خ - قاچاق کالا و ارز
- د - جرائم مالیاتی
- ذ - پولشویی
- ر - اخلال در نظام اقتصادی کشور
- ز - تصرف غیرقانونی در اموال عمومی یا دولتی
- ماده 143 -** در مسؤولیت کیفری اصل بر مسؤولیت شخص حقیقی است و شخص حقوقی در صورتی دارای مسؤولیت کیفری است که نماینده قانونی شخص حقوقی به نام یا در راستای منافع آن مرتکب جرمی شود. مسؤولیت کیفری اشخاص حقوقی مانع مسؤولیت اشخاص حقیقی مرتکب جرم نیست.

کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات های بازدارنده) مصوب 1375/03/02 با اصلاحات و الحاقات بعدی

فصل سیزدهم - تعديت مأمورین دولتی نسبت به دولت

ماده 598- هر یک از کارمندان و کارکنان ادارات و سازمانها یا شوراها و یا شهرداریها و موسسات و شرکتهای دولتی و یا وابسته به دولت و یا نهادهای انقلابی و بنیادها و موسساتی که زیر نظر ولی فقیه اداره میشوند و دیوان محاسبات و موسساتی که به کمک مستمر دولت اداره میشوند و یا دارندگان پایه قضائی و بطور کلی اعضاء و کارکنان قوای سه گانه و همچنین نیروهای مسلح و مامورین به خدمات

عمومی اعم از رسمی و غیر رسمی وجوه نقدی یا مطالبات یا حوالجات یا سهام و سایر اسناد و اوراق بهادار یا سایر اموال متعلق به هر یک از سازمانها و موسسات فوق الذکر یا اشخاصی که بر حسب وظیفه به آنها سپرده شده است را مورد استفاده غیر مجاز قرار دهد بدون آنکه قصد تملک آنها را به نفع خود یا دیگری داشته باشد، منصرف غیر قانونی محسوب و علاوه بر جبران خسارات وارده و پرداخت اجرت المثل به شلاق تا (74) ضربه محکوم می‌شود و در صورتیکه منتفع شده باشد علاوه بر مجازات مذکور به جزای نقدی معادل مبلغ انتفاعی محکوم خواهد شد و همچنین است در صورتیکه به علت اهمال یا تفریط موجب تضییع اموال و وجوه دولتی گردد و یا آن را به مصارفی برساند که در قانون اعتباری برای آن منظور نشده یا در غیر مورد معین یا زائد بر اعتبار مصرف نموده باشد.

ماده 599- هر شخصی عهده دار انجام معامله یا ساختن چیزی یا نظارت در ساختن یا امر به ساختن آن برای هر یک از ادارات و سازمان ها و موسسات مذکور در ماده (598) بوده است به واسطه تدلیس در معامله از جهت تعیین مقدار یا صفت یا قیمت بیش از حد متعارف مورد معامله یا تقلب در ساختن آن چیز نفعی برای خود یا دیگری تحصیل کند، علاوه بر جبران خسارات وارده به حبس از شش ماه تا پنج سال محکوم خواهد شد.

ماده 603- هر یک از کارمندان و کارکنان و اشخاص عهده دار وظیفه مدیریت و سرپرستی در وزارتخانه‌ها و ادارات و سازمان های مذکور در ماده (598) که بالمباشره یا به واسطه در معاملات و مزایده ها و مناقصه ها و تشخیصات و امتیازات مربوط به دستگاه متبوع، تحت هر عنوانی اعم از کمیسیون یا حق الزحمه و حق العمل یا پاداش برای خود یا دیگری نفعی در داخل یا خارج کشور از طریق توافق یا تفاهم یا ترتیبات خاص یا سایر اشخاص یا نمایندگان و شعب آنها منظور دارد یا بدون ماموریت از طرف دستگاه متبوعه بر عهده آن چیزی بخرد یا بسازد یا در موقع پرداخت وجوهی که حسب وظیفه به عهده او بوده یا تفریغ حسابی که باید بعمل آورد برای خود یا دیگری نفعی منظور دارد به تأدیه دو برابر وجوه و منافع حاصله از این طریق محکوم می‌شود و در صورتی که عمل وی موجب تغییر در مقدار یا کیفیت مورد معامله یا افزایش قیمت تمام شده آن گردد به حبس از شش ماه تا پنج سال و یا مجازات نقدی از سه تا سی میلیون ریال نیز محکوم خواهد شد.

ماده 606- هر یک از روسا یا مدیران یا مسؤولین سازمانها و موسسات مذکور در ماده (598) که از وقوع جرم ارتشاء یا اختلاس یا تصرف غیر قانونی یا کلاهبرداری یا جرایم موضوع مواد (599) و (603) در سازمان یا موسسات تحت اداره یا نظارت خود مطلع شده و مراتب را حسب مورد به مراجع صلاحیتدار قضائی یا اداری اعلام ننماید علاوه بر حبس از شش ماه تا دو سال به انفصال موقت از شش ماه تا دو سال محکوم خواهد شد.